

TUO TARPU MASKVOJE...

...IEŠKOMAS FIGOS LAPAS NUOGUMUI PASLĖPTI

Skaitant karstėjančios vasaros dienų laikraščius atrodo, kad visas pasaulis jei dar nedega, tai bent jau rusena. Visur nepasitenkinimas; griūva senos institucijos, bet kartu nėra ir vilties jų vietoje pamatyti ką nors geresnio. Iš seno papročio net galėtum pasakyti, kad viskas eina komunistų naudai. Iš tikro yra kiek kitaip. Ir dabar Maskvoje vyksta komunistų pasaulinis susirinkimas tai geriausiai įrodo.

Tiesa, marksistai šiuo metu jau valdo trečdalį visų mūsų planetos gyventojų. Marksizmas kaip vizija, o ne mokslas ar politinis sąjūdis, dar šiandien vilioja ne-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

mažai žmonių, jų tarpe ir daug Amerikos profesorių bei tam tikrą skaičių studentų, kas yra gana stebėtina, nes tie turėtų ir galėtų kiek daugiau pasimokyti iš istorijos.

Faktinai mes pergyvename kažką panašaus į tai, ką Europa patyrė apie 1840 metus. Tada mokslas ir pramonė pareikalavo daug pasikeitimų kiekvieno žmogaus gyvenime. Žmonės, tada, kaip ir dabar prisitaikindami prie naujų sąlygų, buvo pasidalinę tris pažiūrų grupes: konservatorius, pažangininkas ar liberalus, ir revoliucionierius. Tada, kaip ir dabar, niekas nenorėjo būtinai išlaikyti seną tvarką, tačiau dėl to, kokios turi būti permainos ir kaip praves-

complex", prieš ką 'prispaustieji' turi sukilti.

Tos ilgos įžangos prireikė, kad sustojus prie Maskvoje dabar vykstančios 75 komunistų partijų konferencijos. Skaičius 75 atrodo labai įspūdingai, tačiau iš tikro komunistų partijos daugumoje tų kraštų yra visai neįtakingos ir didele dalimi susidaro iš Maskvos apmokėtų klapčiukų. Europoje tėra dvi didelės komunistų partijos -- prancūzų ir italų. Paskutiniuoju neteko Maskvos pinigines paramos po to kai protestavo prieš Čekoslovakijos okupaciją, dėl ko tačiau neliūdi. Italų komunistų vadams atrodo, kad jų nepriklausomybė nuo Maskvos gali suvilioti daugiau rinkikų balsų, negu priklausomybė ir parama.

Tai, turbūt, gana gerai įrodo, kad Stalino komunisto definicija šiuo metu mažai tinka. O ji skambėjo: "Revoliucionierius yra tas, kuris be ginčų ir besąlyginiai, viešai ir garbingai yra pasiryžęs ginti ir stiprinti Sovietų Sąjungą". Nūdienis Maskvos susirinkimas ir buvo sukvietas tam, kad tą principą vėl iš naujo paskeleltų, nors kiek modifikuota forma. Brežnevo doktrina skelbia, kad kiti komunistiniai kraštai turi teisę išsikelti į vieno iš jų vidaus reikalus, jei jie mato pavojų to krašto socialistinei santvarkai.

Savaime aišku, kad toji doktrina yra iš tikro daugiau specifinių Sovietų Sąjungos ar net gali sakyti rusų tautinių interesų saugotojas negu pasaulinio komunistų sąjūdžio. Už tat londoniškas komunistinio gyvenimo apžvalgos organas "Survey" Maskvos konferenciją ir pavadino pastangomis išrasti "ide-

ALT S-gos East St. Louis apylinkės skyriaus valdybos nariai su Centro Valdybos nariais p. Švarcų rezidencijoje. Sėdi iš kairės: A. Švarcienė su dukra, dr. P. Švarcas, p. Valiukėnienė, inž. V. Mažeika, p. Mažeikienė. Stovi iš kairės: R. Švarcaitė, K. Pocius su Švarcaite ant rankų, K. Švarcaitė, Br. Tiškus, A. Kleinaitenė, inž. J. Gumbelevičius, T. Tiškuvienė, p. Tervydienė, V. Tervydis ir M. Valiukėnas.

Pavykęs ALT S-gos East St. Louis apylinkės skyriaus dešimtmečio minėjimas

Prieš 10 metų Mississippi upės vidurvakarių slėnio lietuviai, skatinami inž. Bakšio, tuomet dirbusio St. Louis miestelyje, ryžosi įsteigti ALT S-gos skyrių, kuris pavadino East St. Louis ir apylinkės skyriumi. Į skyriaus įsteigimą atsilankė ir inž. Eugenijus Bartkus, tuometinis ALT S-gos pirmininkas.

ologinį figos lapą savo interesams pridengti'. Ką simboliškai patvirtina ir pati susirinkimo vieta. Būtent, šv. Jurgio salė Kremliuje. Toji salė buvo skirta šv. Jurgio ordino kavalierių garbei, kurie buvo juo apdovanoti už nuopelnus Rusijai.

Dėl viso to susirinkime daugiau stebimi atskaldyti balsai negu vienbalsiai nutarimai, nes tik pirmieji parodo rytojaus tekę, o ne paskutinią. Visų kraštų komunistai vieningai sutaria tik dėl vieno: jie labai trokšta nepasisekti Jungtinėm Amerikos Valstybėm.

Pirmuoju Skyriaus pirmininku buvo išrinktas inž. Jonas Gumbelevičius, vėliau skyriaus vadovavimą perėmė dr. Paulius Švarcas, po jo skyriaus pirmininku buvo Bronius Tiškus ir dabar vėl skyriui vadovauja dr. P. Švarcas.

Ši dešimtmetį atžymėti skyriaus valdyba pasirengė kruopščiai ir kartu kukliai, bet jaučiai. Minėjimo vieta sąmoningai buvo parinkta prie Southern Illinois Universiteto Edwardsville Campus Holiday Inn patalpose iš kur atsivertis žavus ir platus vaizdas į Mississippi upės slėnį, kurio apylinkėse apsigyveno nuo seniau ateivių skaičius ir, kur naujųjų ateivių bangos vilnis, nors ir negausi, irgi apsistojo gyventi: East Louis, St. Louis, Collinsville, Belleville, Mascoutah ir kituose miestuose - miesteliuose: užtat skyrius vadinausi East St. Louis apylinkės skyriumi.

Į minėjimą atsilankė ALT S-gos Centro Valdybos atstovai: inž. V. Mažeika su ponia, M. Valiukėnas su ponia ir p. K. Pocius, naujai paskirtas vyskupas J.E. dr. A. Deksnys, kun. Dr. Celiešius, būrys bičiulių draugų ir skyriaus narių. Malonioje aplinkumoje skyriaus pirmininkas dr. Paulius Švarcas atidarė minėjimą - banketą ir pakvietė kun. dr. Celiešius invokacijos žodžiais pareikšti padėką ir paprašyti palaimos tolimesniuose darbo baruose. Po pasivaissinimo skaniais užkandžiais skyriaus pirmininkas dr. P. Švarcas trumpai ir kukliai nupasakojo skyriaus darbus ir paprašė Centro Valdybos atstovą inž. V. Mažeiką pasidalinti mintimis. Nuosirdžiais žodžiais sveikindamas pabrėžė, kad šis skyrius kaip ir visi sąjungos nariai, tęsia lietuviškų tautinių gairių nužymėtą darbą ir šioje šalyje be

jokių išrokavimų, kur nėra vienas narys negali tikėtis materialinių atpildų. Tai yra apraiška lietuviškos širdies idealizmo, kurio pats didžiausias uždavinys yra laisvės priartinimas mūsų tėvų kraštui Lietuvai ir lietuvių išlaikymas šioje JAV šalyje.

Po jo K. Pocius jautriais žodžiais pasveikino visus atsilankiusius į šį minėjimą Vilties drjos ir Dirvos vardu ir pasidžiaugė matydamas naująjį vyskupą šiame skyriaus dešimtmečio minėjime, kas rodo jog lietuvių reikalai visiemis lietuviams yra svarbūs, kokiose jie bebūtų pareigose. Kalbėtojas pabrėžė, kad skyriaus pirmininkas buvo (Nukelta į 2 psl.)

LIETUVOJE

RADO BIRŽŲ PILIES PLANUS

Dviems lietuviams istorikams pavyko švedijoje rasti Radvilų pilies Biržuose planus. Planai tik 1629 ir 1704 metų, bet jų pagalba tikimasi atstatyti ir originalinį planą, pasinaudojant švedų karinės vadovybės sudarytais brėžiniais, kurie buvo švedų nusibraižyti rengiantis pulti Biržų pilį.

Brėžinių sudarymas esąs svarbus dalykas, nes ir Kauno bei Trakų pilies atstatyti pavyko tik dėka to, kad, laimingu būdu, nors pils kadaise ir buvo sugriautos, jų planai buvo išlikę. Tų planų išlikimas žymiai sustiprino "atstatintųjų partijos" pozicijas... Mat, senovės paminklų atstatymo reikalu Lietuvoj (ir kitose nerusų respublikose) yra atstatymo šalininkų ir priešininkų "partijos". Priešininkai dažniausia yra rusai, arba ir kai kurie vietiniai, pasiūvę pasirodyti esą "internacionalistai". Kam, esą, reikia tų "feodalinių paminklų"! Tam "kam to reikia" nugalėti kartais prireikia heroikių pastangų. Lietuvoj pastaruoju metu jau dažniau pasiekiami laimėjimai prieš tamsybinius.

IŠ VISO PASAULIO

• GEORGE POMPIDOU, kaip ir galima buvo laukti, praeitą sekmadienį buvo išrinktas Prancūzijos prezidentu, surinkdamas 57,78% balsų, kai jo varžovas Alain Poher gavo tik 42,22%. Komunistai ragino savo narius boikotuoti rinkimus, tad sekmadienio balsoavimuose buvo didelis nuosimtis susilaikiusių. George Pompidou daugiau ar mažiau tęs de Gaulle politiką.

• KINIJA tebetęsia piktus puolimus prieš sovietų vadovus, kaltindama juos su Japonija ir Indija vykdančiais prieš Kiniją nukreiptą apsupimo politiką ir reikalauja Centrinėje Azijoje grąžinti 1,5 milijono kv. km žemės, kuri buvusi nuo Kinijos atplėsta neteislingomis sutartimis. Sovietai iš savo pusės siūlo už poros mėnesių susitikti svarstyti pasienio problemas.

• CLEVELANDE praeitą savaitę buvo surasta spaustuvė, kurioj buvo spausdinami netikri pinigai po 10 ir 20 dol. banknotais.

• JOHN L. LEWIS, buvęs angliakasių unijos vadas, birželio 11 d. mirė sulaukęs 89 m. amžiaus. Jis liks žymiausiu asmeniu angliakasių istorijoje, kaip iškovojęs jiems geresnes darbo sąlygas. Angliakasių unijai jis vadovavo nuo 1920 iki 1960 metų.

• LE MANS, Prancūzijoje, garsiasias automobilių lenktynes ketvirtą kartą iš eilės laimėjo Fordas.

• KOMUNISTŲ konferencija Maskvoje pertraukė posėdžius iki vidurio savaitės. Sovietai sušaukiant konferenciją buvo pasižadėję nepasmerkti jokio dalyvaujančio ar nedalyvaujančio konferencijoje nario, bet jau nuo pirmos dienos debatai parodė, kad iš sovietų pusės daromi visi žygiai pasmerkti Mao režimą.

• VOKIETIJOS kancleris Kiesingeris atidėjo savo kelionę Amerikon rugpinčio mėnesiui, kad ji nesutaptų su Apollo skrydžiu į mėnulį.

Bartkus and Associates Inc., Chicagoje pagal 1968 m. sudarytą su El Salvadoro vyriausybe sutartį, tiesia krašto greitkelius E. Salvadore. Nesenai inž. Eugenijus A. Bartkus tais reikalais lankėsi darbo vietose ir buvo priimtas El Salvadoro respublikos prezidento. Nuotraukoje iš kairės: ponia Emma de Guevara, El Salvadoro Respublikos Prezidentas gen. Fidel Sanchez Hernandez, inž. E.A. Bartkus ir inž. J. Edgar Guevara, Bartkus and Assoc. padalinio El Salvadore vadovas.

ALT S-gos East St. Louis apylinkės skyriaus nariai pakėlė įnašus Vilties draugijai, sudėdami 200 dolerių. Iš kairės: dr. P. Švarcas, A. Švarcienė, inž. Jonas Gumbelevičius, A. Tiškuvienė ir Br. Tiškus.

East St. Louis apylinkės skyriaus dešimtmečio minėjimas

(Atkelta iš 1 psl.)

per kuklus kalbėdamas apie skyriaus darbus, nes mažas skyrius sugėbėjo ir sąjungos seimą praveisti St. Louis mieste ir buvo visada jautrus spaudos rėmimo reikaluose remdamas Dirvą, skirdamas aukas Vasario 16-tos gimnazijai, ALT ir kitiems lietuviškiems reikalams, padėdamas Lietuvos Nepriklausomybės Fondui išleisti veikalą: "Lithuania 700 years" anglų kalboje, kad ir negausaus skyriaus, bet įnašas yra nuoširdus ir atžymėtinas.

ALT S-gos East St. Louis apylinkės skyriaus dešimtmečio minėjimo prezidentas, iš kairės: Br. Tiškus, p. Mažeikienė, inž. V. Mažeika, p. Valiukėnienė, kalba skyriaus pirm. dr. P. Švarcas, vysk. dr. A. Deksnys, kun. dr. Celiešius, K. Pocius ir M. Valiukėnas.

J.E. naujasis vyskupas dr. A. Deksnys, dėkodamas skyriui už pa-

kvietimą ir progą būti šiame dešimtmečio minėjime - bankete, sveikino skyrių nuoširdžiais žodžiais ir linkėjo vi-

siems ir toliau nepailsiant darbuotis mūsų tautos labui. Pabrėžintai išskėlė lietuviybės svarbą svetimuose kraštuose gyvenant ir jungdamas savo paskyrimą į naujas pareigas išvėlgė kaip savo užduoties gana svarbia dalimi rūpintis lietuvių ir, kad tai bus jo darbų viena neatskiriama dalis.

Skyriaus valdybos ir visų narių vardu Bronius Tiškus pasveikino naująjį vyskupą ir pasidžiaugė, jog šis skyrius ir visi šios apylinkės lietuviai turi progos šiame skyriaus 10-čio minėjime pareikšti padėką ir pagarbą vyskupui dr. A. Deksnui, ilgamečiam vietos ALT skyriaus pirmininkui, besirūpinant

Lietuvos laisvės byla. Lietuva yra nusipelnusi ir džiaugiasi šiuo popiežiaus įvertinimu ir išreiškė viltį, jog lietuvių tauta susilauks ir kardinolo būdamas krikščionybės avanposte labai sunkiose buitės sąlygose. Po šių žodžių visi dalyviai sugiedojo naujam vyskupui ilgiausių metų.

Tolimesnis minėjimo dėmesys skyriaus pirmininko dr. Švarco buvo nukreiptas į jaunuosius meninės dalies išpildytojus: K. Švarcaitė, R. Švarcaitė, D. Lujytė ir Zita Krikščionaitė jautriai atliko meninę programą susilaukdamas visų įvertinimo. Pakilioje nuotaikoje visi minėjimo dalyviai sugiedojo Lietuvos himną, kuris sujungia visų lietuvių praeitį, dabartį ir ateitį nenutrūkstant laiko tekmeje.

Po oficialios dalies mezgėsi pokalbiai, nuotaiką gaivino lietuviška muzika, o šokių buvo jau ku ir miela jaukioje ap-

ISTORINĖ "BUDŽIO" KELIONĖ Į ŠVEDIJĄ (3)

L. Knopfmileris

Sekmadienį rytą visi buvom ant kojų, nes daug darbų reikėjo atlikti ir patį laivą sutvarkyti. Čia ypatingai didelį rūpestį parodė mūsų laivūnas Vladas Bakūnas. Jis turėjo paruošti "Budį" kiekvienam apsilankymui, koks jis bebūtų, kas gali žinoti, kas gali mus aplankyti. Ir taip laivūnas padalino visiems darbus. Sunkiausią darbą gavo trys motoristai, nes jie turėjo perpilti iš atsarginio tanko kurą į nuolatinius tankus, kurie yra sujungti su motoru, be to, reikia išvalyti motorinę ir visus varinius vamzdelius, taigi darbo iki ausų. Dėnyje tuo pačiu laiku virė darbas, denis plaunamas, mesiniai apkaustymai valomi, virvės gražiai susukamos, kitos tvarkingai pakabinamos prie stiebo -- vienu žodžiu tvarka kaip ant mokomojo laivo. Darbai baigti. Laivūno švilupkas ir po keilių minučių visi paradinėje uniformoje turi pasirošti vėliavos ir vimpilo pakėlimui. Lygiai aštuntą valadą visa įgula išsirikiavusi dėnyje. Trumpas raportas laivo kapitonui, komandos -- "ramiai"; "Vėliavas gerbk" ir į stiebų viršūnes kyla trispalvė ir naujai pagamintas j.s. K. Tomaševičiaus lietuvių

jūrų skautijos vimpilas. K. Tomaševičius šioje kelionėje nedalyvavo, bet naują vimpilą pagaminė. Jis žuvo karo metu su šeima Dreždene. Vėliavos pakeltos, pakėlimo apeigos baigtos. Iš priešakinės kajutės šaukia pasiruošti pusryčiams. Virėjas paruošė pusryčius, ir visi pamiršę visus vargus ir pergyvenimus, gražiai susėdę prie stalo vidurinėje kajutėje, pamažu naikino vieną riektę duonos po kitos. Po pusryčių kapitonas pranešė jūrų budžiams, kas eina kartu ir kas turės laive pasilikti, bet tie, kurie lieka nenusimena, eis vėliau į miestą.

Ir štai mūsų jūrų budžiai Visby mieste. Mieste nuotaika tikrai sekmadieninė, visos krautuvės uždarytos, ir jeigu kam ko reikalinga, pradedant nuo pašto ženklų ir baigiant batams tepalu -- viską galima gauti automatuose. Ne vienam iš mūsų tai buvo naujiena, tiek automatų matyti 1929 metais, kur Lietuvoje jų beveik kaip ir nebūta? Įdomią tradiciją turi švedai. Sekmadieniais visi jų namai pasipuošę tautinėm vėliavom. Pats miestas žymus, jau kaip prekybos centras 12-14 šimtmečiuje. 1761 metais danų buvo užpultas, sudegintas ir sunaikintas. Anų laikų likučius teko matyti jūrų budžiams savo akim. Šiandien aplink senamiestį stovi galingi mūrai, kurie apsaugodavo miestą nuo netikėtų užpuolimų iš jūros ar sausumos. Mieste dar stovi likučiai pilies, bažnyčių ir įvairių mūrinių vartų įvažiuojant iš sausumos.

Deja, visi muziejai sekmadieniais uždaryti ir arčiau susipažinti su miesto istorija neteko. Kas įdomu buvo matyti tai dviračiai gatvėse palikti neužrakinti. Savo sąžiningumu švedai žinomi. Teko matyti pašto maišus ir kitus pakietus gulint gatvėje, niekam nejudinant, išskyrus paštininką, kuris juos surinko ir kitus padėjo vieton paimtųjų. Daug laiko neturėjome arčiau susipažinti su pačiu miestu bei gyventojais.

Griję į "Budį" radome svečių. Vieni bandė kalbėti vokiškai, kiti anglų ir, manau, kad jei ne viską, tai dalį tikrai vieni ir kiti suprato. Buvo ir Visby universiteto profesorius, kuris labai domėjosi Lietuva, Klaipėda ir mūsų jūrų skautų veikla. Pasikalbėjimo metu daug žinių jam suteikė jūrų budys laivo inžinierius B.F. Buntinas.

Laikas kaitinti motorą, nes visi turi laiku būti Klaipėdoje ir tarnybose, o koks bus oras, jau maždaug žinome, bet kas gali žinoti, kokias išdaigas Neptūnas mums dar norės iškirsti?

Krantinėje atsirado daugiau žmonių mus išlydėti. Atliktos multi-

jūrų skautijos vimpilas. K. Tomaševičius šioje kelionėje nedalyvavo, bet naują vimpilą pagaminė. Jis žuvo karo metu su šeima Dreždene. Vėliavos pakeltos, pakėlimo apeigos baigtos. Iš priešakinės kajutės šaukia pasiruošti pusryčiams. Virėjas paruošė pusryčius, ir visi pamiršę visus vargus ir pergyvenimus, gražiai susėdę prie stalo vidurinėje kajutėje, pamažu naikino vieną riektę duonos po kitos. Po pusryčių kapitonas pranešė jūrų budžiams, kas eina kartu ir kas turės laive pasilikti, bet tie, kurie lieka nenusimena, eis vėliau į miestą.

Ir štai mūsų jūrų budžiai Visby mieste. Mieste nuotaika tikrai sekmadieninė, visos krautuvės uždarytos, ir jeigu kam ko reikalinga, pradedant nuo pašto ženklų ir baigiant batams tepalu -- viską galima gauti automatuose. Ne vienam iš mūsų tai buvo naujiena, tiek automatų matyti 1929 metais, kur Lietuvoje jų beveik kaip ir nebūta? Įdomią tradiciją turi švedai. Sekmadieniais visi jų namai pasipuošę tautinėm vėliavom. Pats miestas žymus, jau kaip prekybos centras 12-14 šimtmečiuje. 1761 metais danų buvo užpultas, sudegintas ir sunaikintas. Anų laikų likučius teko matyti jūrų budžiams savo akim. Šiandien aplink senamiestį stovi galingi mūrai, kurie apsaugodavo miestą nuo netikėtų užpuolimų iš jūros ar sausumos. Mieste dar stovi likučiai pilies, bažnyčių ir įvairių mūrinių vartų įvažiuojant iš sausumos.

Deja, visi muziejai sekmadieniais uždaryti ir arčiau susipažinti su miesto istorija neteko. Kas įdomu buvo matyti tai dviračiai gatvėse palikti neužrakinti. Savo sąžiningumu švedai žinomi. Teko matyti pašto maišus ir kitus pakietus gulint gatvėje, niekam nejudinant, išskyrus paštininką, kuris juos surinko ir kitus padėjo vieton paimtųjų. Daug laiko neturėjome arčiau susipažinti su pačiu miestu bei gyventojais.

Griję į "Budį" radome svečių. Vieni bandė kalbėti vokiškai, kiti anglų ir, manau, kad jei ne viską, tai dalį tikrai vieni ir kiti suprato. Buvo ir Visby universiteto profesorius, kuris labai domėjosi Lietuva, Klaipėda ir mūsų jūrų skautų veikla. Pasikalbėjimo metu daug žinių jam suteikė jūrų budys laivo inžinierius B.F. Buntinas.

Laikas kaitinti motorą, nes visi turi laiku būti Klaipėdoje ir tarnybose, o koks bus oras, jau maždaug žinome, bet kas gali žinoti, kokias išdaigas Neptūnas mums dar norės iškirsti?

Krantinėje atsirado daugiau žmonių mus išlydėti. Atliktos multi-

nės ir pasų kontrolė, uždėtos paskutinės antspaudos. Reikia skirtis su gražiuoju Visby miestu ir uostu, su gražiomis viešiaplaukėmis švedaitėmis.

Lygiu taktu motorui veikiant "Budys" atsitolina nuo krantinės, jūrų budžiai susirinkę dėnyje mojakepurėmis, o nuo kranto nosinaitėmis atsako susirinkę, linkėdami mums gero vėjo. Jūra mus priėmė gražiu ramumu ir vien tik motoro pagalba varomi pažėmę kursą į pietus...

Ši kartą Neptūnas, lyg pasigailėdamas mūsų už savo paskutines išdaigas, suteikė progos pailsėti ir pamiegoti. Budėjimas ėjo normaliai ir ligonių jau neturėjome, bet buvo ir tokių igulos narių, kurie pasižadėjo grįžus į Klaipėdą daugiau neburiuoti. Paskutiniųjų naktų prisiminimai ir pergyvenimai giliai tūnojo širdyse, ir tos gražios pasakos apie gražų nevalgantį, daug malonumo suteikiantį buiravimą, parodė visai kitą veidą, su visais pergyvenimais.

Po 26 valandų ramaus ir šį kartą gražaus plaukimo, mes vėl buvome Klaipėdos uoste.

Minint šią jūrų skautijos istorinę kelionę noriu pažymėti, kad visos padarytos jūrų skautų kelionės į užsienį, finansiniai buvo pačių jūrų skautų finansuojamos, o laivai privačių organizacijų bei pašalinių asmenų dėka įgyti. Tik 1939 metais jūrų skautų būriavimų perburiavimas iš Klaipėdos į Šventosios uostą, finansiniai buvo paremtas LSS.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

WELDER
MECHANICS

and

Assemblers

for installation and mounting of truck bodies and related equipment, complete medical and pension plan.

DEPENDABLE

MOUNTING SERVICE

22077 MOUND RD., WARREN, MICH.

(313) 536-7292

(48-53)

IMMEDIATE
OPENINGS FOR

MILLING MACHINE OPERATORS
O.D. GRINDER
CUTTER GRINDERS
SCREW MACHINE OPERATORS
TIP GRINDERS
BRAISERS

Apply in person. Excellent fringe benefits.

ECLIPSE COUNTERBORE

Div. Illinois Tool Work, Inc.

1600 BONNER, FERNDALE, MICH.

An Equal Opportunity Employer (48-50)

PRINTERS

Nonunion—Ludlow operator and general shopman. Good working conditions. Good pay for good men.

MIDWEST TYPESETTING

250 PIQUETTE

DETROIT, MICHIGAN

313 — TR 1-3045 (46-49)

ALT S-gos valdybos narys K. Pocius kalba Vilties Draugijos ir Dirvos vardu. Prie stalo sėdi vysk. dr. A. Deksnys, kun. dr. Celiešius, p. Mažeikienė, Br. Tiškus ir M. Valiukėnas.

Minėjimo meninės programos išpildytojos: sėdi R. Švarcaitė, Zita Krikščionaitė, stovi K. Švarcaitė ir D. Lujytė.

Dr. P. Švarcas, K. Pocius, inž. V. Mažeika ir A. Tiškuvienė p. Švarcų rezidencijoje diskutuoja dėl skyriaus veiklos.

DIRVATHE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week

every Wednesday and Friday

by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išaina trečiadieniais ir penktadieniais.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpius.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomonę.

KOKS YRA TAUTININKŲ SIEKIAMAS TIKSLAS

Š.m. gegužės 30 d. New Yorke atidarydamas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos suaktyvini seimą, dr. Algirdas Budreckis, seimo rengimo komisijos pirmininkas, pasveikinęs susirinkusius atstovus ir svečius, pasakė šią kalbą:

Nėeilinio seimo atidarymo valandą norima, be abejo, išgirsti, kuria linkme ir kuria eile reiktų toliau vesti tautinį darbą. Pastebėta, kad kai kur blunka tautinė mintis; kai kur suabejota, kas iš viso yra tautininkas. Pašaliniai veiksniai net iškraipo pačią tautininko sąvoką, pridodami jai neliečiantį reikalo reikšmę. Vertėtų prisiminti suglaustai formuluotus Antano Smetonos tautinės ideologijos pagrindinius dėsnius:

"Gaivinamas glūdinčios lietuvių tautoje didžiosios pasaulinės pasikirties -- žmonijos dvasinio turtinimo, žadinamas lietuvių visuotinio siekimo: atsispirti visam tam, kas graso lietuvių tautos gyvybei ir Lietuvos valstybės nepriklausomybei, tautininkas laiko reikalinga: saugoti ir ugdyti lietuviškumą lietuvių tautos žemėse, telkti krūvon tautinės vienybės vardu visus lietuvius. Aukščiau minėtų tikslų siekdamas, tautininkas ugdo lietuvių tautinę ir valstybinę sąmonę, skiepia lietuviui tautinės savigarbos jausmą, auklėja lietuvių atsparumą ir drausmingumą tautos reikaluose.

"Tautos veiklumą didindamas, tautininkas rūpinasi lietuvių šeimos tvirtumu ir dorove, plečia tautos švietimą ir rūpinasi, kad mokykla ir mokytojų mokinių ir auklėdama jį, ugdytų jo lietuviškąją valstybingumą. Tautininkas žadina tautos kultūrinę kūrybą ir ją remia. Kelia tautos darbingumą ir siekia, kad lietuviui būtų įmanoma visi darbai ir verslai, ir kad jis būtų tinkamai jiems paruoštas.

"Lietuvis tautininkas laiko reikalinga, kad valstybės santvarka atitiktų laiko sąlygas, būtinas valstybei ir tautai gyventi, kad valstybės valdžia visose savo galios srityse vadovautųsi tautos charakteriu, tau-

tos tradicijomis ir tautos siekiais."

Tas mintis išdėstė Prezidentas Smetona Lietuvių Tautininkų Sąjungai prieš trisdešimt šešeris metus. Jos ir šiandien išvijoje tinika. Štai koks turėtų būti mūsų siekiamas tikslas.

Ne vienos kurios visuomenės grupelės reikalai, o visų buituri sudaryti tautinės bendruomenės rūpestis. Kas lietuvių visuomenės vardu veikiama ir kas jos lėšomis padaroma plačiai išsiskojusiam mūsų išvijos gyvenime, tai turi būti tautiška, sava ir prieinama visiems lietuviams. Milžiniški darbai atliekami, kai visa visuomenė dirba sutartinai ir darniai. Čia glūdi pažangos esmė. Mums tautininkams nedera tenkintis vien tuo, kas yra, bet kaip turime siekti to, kas naudinga visiems lietuviams.

Tautiška linkme eiti visuomenės darbe yra pažinti savo tautą, atsiminti jos patyrimus, mokėti juos įvertinti, ieškoti ir rasti tautai tinkami keliai šviesiojo ateičiai, kurti iš savųjų geniališkumo ir duoti kūrybai lietuviško stiliaus pavidalą. Visa, ką iš svetur semiam, turi prisiderinti prie mūsų gilios lietuviškos sielos; visa, kas sektina, turime prigydyti prie savosios kultūros. Šita mintis atjausti ir suprasti reiškia stiprinti tautos sąmonę, o kartu pergalvoti ir Sąjungos uždavinius.

Daugybė visuomenės reikalų, įvairiose gyvenimo ir veiklos srityse, pasireiškia, veržiasi priekini laukia Tautinės Sąjungos rūpesčio. Mūsų vadovybės uždavinys yra nustatyti jiems tinkama eilė, prioritetas laikantis gairės, kad, kas visuomenės gyviau atjauciamas, tai pirma turi būti padaryta. Bet Tautinė Sąjunga turi vadovauti lietuviškam gyvenimui, o ne juo sekti; ji turi numatyti laiką ir aplinkumą, kas ir kuomet reikia padaryti, tačiau napamiršdama ir galimumo ribų.

Jau kelis metus jaučiame, lyg kokią sunkią slogą, negerovę mūsų išviniėje visuomenėje. Krašto okupacijos užsitiesimas ir ilgametis Lietuvos laisvinimo darbas

atsiėmė savo kainą nervų ir energijos. Perėjome į apgultos igulos stovį. Bendras nuovargis, nekantravimas ir abejingumas ima reikštis. Atsiranda erzėlio ir nekantrių balsų, kurie neapgalvotai bando ir aplinkumą ir visuomenės nusistatymus radikaliai pakeisti. Pakeitimas, bet koks pakeitimas tampa sau tikslu. Institucijos griauamos, o jų vieton dar nėra atitinkamų pakeitimų. Įsitikinimai ir siekiai paneigiami, o jų vieton niekais pagrįstos ir paviršutiniškai pergaltos alternatyvos. Nusivylimas ir nepasitikėjimas savimi vis gilyn leidžia šaknis į visuomenę.

Reikėtų šitame idėjinės ir visuomeninės audros sukūry laikytis savų tautininkų azimutų -- lietuvišku nuosaikumu. Kas anuomet apjungė viltininkus ir pažangiečius, ir vėliau tautininkus, jei ne troškimas pašalinti krikščiniškosios ir marksistinės srovės nesantaiką ir įvesti valstybiname gyvenime pusiausvyros? Kas padarė Tautinę Sandarą prasmingu Amerikos lietuvių gyvenime veiksmu, jei ne pastangos išbristi iš pirmiečių ir atžagareivių ginčų klampynų? Nuosaikumas arba modieracija veiksmais, mintimis, santykiuose ir žodžiuose yra tautinės vienybės laidas. Tik kraštutinumų išvengimas išsukia pasitikėjimą ir norą bendrai dirbti. O iš nuosaikumo išplaukia tolerancija ir svarbiausia teisingumas. Dažnai šiandien pasigendame šitų dorybių.

Antra vertus, nuosaikumo skliautu negalima pateisinti nerangumą ir merdėjimą. Siekiant tautinės pažangos reikia ir apdairumo, išvalgumo. Atseit, šalto galvojimo ir drąsos iš anksto numatyti galimas pasekmes.

Tikiu, kad Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga po dvidešimt nuoseklaus veikimo metų ir toliau vadovausis nuosaikumu ir apdairumu. Visa eilė svarbių ir reikšmingų žygių laukia Tautinės Sąjungos. Tam tikslui ir sušauktas Tautinės Sąjungos seimas. Seimas turi rinktis tokiais pagrindais, kad būtų tikrai bendrų tautinių reikalų, o ne asmeninių interesų reikėju.

Kviesdamas Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininką seimui vadovauti, Seimui Rengti Komitetą linkiu ko didžiausio pasisekimo seimo darbams, geidžia, kad suaktyvini seimo dalyviai tesėtų apipavidalinti ir įvykdyti tautinės srovės siekimus ir troškimus.

Valio Tautinės Sąjungos Sukaktyvinis Seimas!

"LITHUANIA 700 YEARS"

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant -- 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc.

87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

Norintieji knyga platinti kreipiasi tuo pačiu adresu.

KOMUNISTŲ RANKOS SUTEPTOS DĖL PIRČIUPIO ŽUDYNIŲ...

Birželio 3 dieną suėjo 25 metai nuo vieno iš žiauriųjų įvykių Lietuvoje, -- nuo įvykio, kuris buvo lyg ir baigiamoji scena 1940 metų birželio pradžios Lietuvos tragedijos daly. Tai buvo Pirčiupio kaimo sudegimas: ne tik trobesių, bet ir 119 tuo metu ten rastų gyvų žmonių...

Pirčiupio įvykio neatskiriama priklausomybė į "baisiųjų Lietuvos birželių" eilę yra akivaizdi. Ji tačiau nėra atitinkamai įsisąmoninta svetur dabar tuos birželius minčiųjų.

Visų pirma todėl, kad Pirčiupį ir jo gyventojus vokiečių esesininkų baudžiamoji komanda sudegino 1944 metų birželio 3 dieną, karo veiksmų frontui jau visiškai artėjant į Lietuvą. Žinia apie tą įvykį tuo metuperkešias savaites nedaug tepasklido ir tai tik gando pavidalu. Iš Lietuvos pasitraukusieji daugumas apie Pirčiupį pirmą kartą išgirdo tik po keleto ar net kelių metų.

Antra, -- apie Pirčiupį informacija yra tapusi monopolizuota bolševikinės propagandos reikalams, ir skaudžioji tragedija tiesiog begėdiškai be paliovos naudojama piešti rėkmsingiemis plakatams, kurių tik parašai neva reikšiau užuojautą tragedijos aukoms, o visa substancija stengiasi nukreipti dėmesį ir atmintį nuo savųjų čekistų piktadarybių. Kiek galima garsiau rėkia apie Pirčiupį, kad menkiaiau būtų begirdama apie Rainius, Pravieniškes, Panevėžį, Zarasus, Červenę... (Ir Kauno IX fortą garsina, turistams rodinėja tik 1943-44 metų vykusius žiaurumus aiškindami ir tuo pačiu slėpdami, bandydami išdildyti iš atminties, kad čekistai -- enkavedistai pirmieji, jau 1940-41 metais, tame pačiame forte buvo įsteigę "mirties prieangį": ten gi buvo "laukiamasis" visiems pasmerktiesiems žūti. Skirtumas tarp esesininkų ir enkavedistų, žinoma, buvo. Netgi tikra priešingybė: esesininkai staigia ugnį degino, enkavedistai neskubėdami speiguose žmones marino... Esesininkai Pirčiupyje sudegino 119. Čekistai per IX fortą ir panašius "laukiamuosius" iš gyvenimo išbraukė per vieną birželį apie tiek pat šimtų žmonių, o ilgainiui net ir tūkstančių.

Visų tų dalykų minėjimų Lietuvoje nerengia rusų ir jų čekistų vardo blizgintojai nervingai piktinasi, girdėdami, kad kitur dar minima viskas, kas nelemtais birželiais Lietuvoje dėjos. Sako, kam prisiminti, ko jau nėra: kas buvo -- pražuvo!

Bet "pražuvo" (nuo propagandistų liežuviu!) tik rusų čekistų kriminalai. Kitų nuodėmių netik nepamiršta, bet ir primygtinai vis dar primena ir primena. Tuotiks-lu birželio 2 d. ir Pirčiupyje vėl buvo sureng-

tas stambaus masto minėjimas (25 m. sukakties proga), į kurį sugūžėjo daug vyresnybės iš Vilniaus, kuri susavimatsitėmpė net ir ten tuometu pasipainiojusį Kana-dos komunistų partijos CK sekretorių.

Iš Vilniaus atvykęs CK sekretorius A. Barkauskas vienoj savokalbos vietoj Pirčiupyje sudengituosius nušvietė jau nebe kaip nekaltas nacių (arba, kaip jie sako, fašistų) aukas, o kaip aktyvius kovotojus bolševikų pusėje. A. Barkauskas paskelbė anuomet Lietuvos gyventojų kaip nepastebėtą "faktą": kad bolševikiniai partizanai nukovė "daug tūkstančių" vokiečių karių ir karininkų, ir pridėjo, kad pirčiupiečiai tiems partizanams uoliai padėjo. Devynis paminėjo įsakmiai, bet tvirtino, kad "jiems padėjo visi šio kaimo žmonės"...

Tokiu -- tik po 25 metų ištrauktų -- dalyko nušvietimu partijos sekretorius pirčiupiečius, tiesa, bolševikų akyse gal kiek ir išaukština, vietoj nieko nedėtų "ne-

utralių avinėlių", taigi visiškai nekaltų aukų, jis paskelbė juos savosios pusės kariniais herojais, dalyvavusiais karo veiksmuose, kuriuose žuvę tūkstančiai vokiečių! Bet tuo pačiu tas partijos pareigūnas gražesne spalva nušvietė ir esesininkus teroristus. Jei būtų tiesa, ką A. Barkauskas dabar Pirčiupyje paskelbė, tai išeitų, kad tie esesininkai nebuvo teroristai -- nieko nedėtų žmonių žudytajai; ko gera, Barkauskas besigirdamas bolševikinių banditų efektyvumu, ims įrodinėti, kad esesininkų veiksmas Pirčiupyje buvo tik gynimasis...

Ligšiol apie Pirčiupį buvo žinoma, kad jo sudegimas su gyvais žmonėmis buvo vienas iš barbariškiausių teroro aktų, sąmoningai atliktas prieš nieko nedėčius žmones, aiškiai žinant, kad jie žudomi už kitų padarytą veiksmą. Vokiečiai, vos įžengę Lietuvon, jau paskelbė, kad už kiekvieną užfrontėje nužudytą vokiečių žudysią po šimtą aplinkinių gyventojų, visiškai neatsižvelgdami, ar yra jų tarpe tikrasis vokiečio žudikas...

Ties Pirčiupiu buvo nušauti tik du vokie-

(Nukelta į 4 psl.)

ŠIS BEI TAS

• Patraukė akį savitiška antraštė: Europinis išsilavinimas (European Education). Romanas. Apie lenkų partizanų kovas su vokiečių okupacija 1942-4 m. Bet svarbiausia - vietovė: Vilniaus apylinkės, Verkiai. Autorius: prancūzas Romain Gary, vėliau net gavęs Goncourt premiją. Moklas lenkiškai ir rusiškai (gal lenkų kilmės). Dabar gyvena Amerikoje.

Romano fabula neblogai surikiuota, stilius sklandus. Būrelis lenkų partizanų slepiasi miške įsikęs kažkur apie Verkius. Dažnai aplanko Vilnių, kur gyvena saviškiai ir draugai. Minimas kelias į Gardiną. Partizanai vykdo įvairų sabotazą prieš vokiečius.

• Bet įdomiausias dalykas šiame romane yra, kad -- viskas taip gudriai šališkai pravesta, jog -- Lietuvos ir lietuvių kaip nebūta! Nei Vilnių nei apylinkėse jų niekur nesutinkama, neminama. Irgi tarp partizanų pasitaiko vienas ukrainietis, pora žydų, viena moteris (prostitutė), Vilniaus universiteto studentai lenkai. Yra ryšiai su kitom grupėm, radijo žinios, susidūrimai su vokiečiais, tiltų ir karo transportų užpuolimai. Bet kaip stebuklas: niekur nesusiduriama su lietuviu nei jų administracijos atstovais. Tur būt, ta pačia taktika neminimi ir gudai (bielorusai). Tartum Vilniaus krašte lietuvių nei gudų tautos visai nežinomos. Tik vieną kartą paminima Lietuva -- tai žilos senovės karalių laikai. O šiaip čia užtinkame daugelio tautų ar valstybių vardus: Belgija, Olandija, Norvegija, Prancūzija, Rusija. Bet Lietuvos -- niekuomet, nors jos žemėje tie partizanai bruzda.

Taip pat Vilniaus gatvės autoriaus rašomos tokios, kokių tais metais tikrai nebebuvo: Azvalna, Niemecka, Pogulanka, Sudaromas įspūdis, kad vokiečiai -- tiesiai iš Lenkijos Vilnių užėmė, o ne iš Lietuvos, ne iš Sovietų okupacijos...

• Kad lenkai yra šališki dar ligi šiol mūsų atžvilgiu (nė komunistinė okupacija jų nepagydė) -- tebėra aišku. Jie dar mūsų nebe-laiko atsikira savaiminga tauta, o tik lenkų chlopais, tevertais jų bajorams tarnauti. Jie dar vis tikisi mus įvilioti "uniją" ir laikyti po savo valdžia. Šiuo atveju tik įdomi pati taktika: ne kovoti ar ginčytis, bet -- ignoruoti! Tartum Vilniaus krašte jokios kitos tautos nėra, kaip vien lenkai. Matyt, autoriui prancūzui po ranka sėdėjo lenkas ir pagelbėjo nuosekliai pravesti klatingą liniją. Juk ir universitetas tuomet Vilniuje buvo lietuviškas.

• Grožinė kūryba yra daug, daug labiau skaitytojų paveikianti, nei sausu žinių mokslingi traktatai. Temą įvilkti į kūrybinių vaizdų formą -- didelis laimėjimas. Skaitytojų doro gilaus įspūdžio, sužadina jausmus bei valią, priverčia už tą ar kitą idėją apsispręsti. Vaizdų kalba įsibrauna žmogaus vidun, palenkia net pasąmonę, o protinės kalbos žinios šaltai priimamos, lengviau pamiršamos, neveiksmingos.

Todėl mums būtina savo Vilniaus naujųjų laikų įvairias istorijas meniniu žodžiu ryškiau atblizginti, kūrybos vaizdais įamžinti. Juk ir mūsų partizanai veikė ir žuvo tuomet, vokiečių bei bolševikų okupacijose. Dar pridėtina ir lenkų okupacija -- ir ten gausu skaudžių bei heroikų vaizdų, asmenų paveikslų, atmintinių įvykių. Vilniaus krašto draugijai priderėtų provokuoti mūsų rašytojus beletristus. Turime talentingų romanistų, tik reikia duoti paskatos savom temom (o jie gundosi jau plaukti "į plačius vandenis"). Gal skelbti konkursą -- dabar ta priemonė, regis gana paveikli. Tikriausiai atsirastų ir mecenatas mūsų šimtmečio Vlniaus temoms kūryboje įkūnyti, jei menkesniems dalykams pinigų nesunkiai surandame. Bet tiesiog nuodėmė, kad apie didingą Gedimino sostinę ligi šiol daugiau beletristinių raštų turime svetimųjų raštų, o ne savų autorių.

• Kur mūsų dabarties Kraševskiai ir Ožeškienės, kodėl mes tik plikiai skurdžiais publicistikos žodžiais kalbame apie savo sostinę? Mums reikia ne vieno, ne dviejų, bet bent poros dėsimųjų romanų naujųjų laikų Vilniaus epopėjai atskleisti. Reikia lietuviškais vaizdais įbrėžti ateities kartoms nepamirštiną vietovę, kaip -- Trakai, Verkiai, Švenčionys, Lyda, Ašmena, Gardinas... Kodėl ligi šiol leidžiamas svetimųjų pralenkimas ir apgaunamieji?

SKIRPSTAS

DRAUGUI ATSIKAKIUS SPAUSDINTI

NEKLADINGOJO
J. TININIO KLAIDOS

ČESLOVAS GEDGAUDAS, Santa Monica, Calif.

Reaguodamas į šurkštą J. Tininio straipsnį tilpusį Draugo Nr. 116 (20) antrojo daly, Česlovas Gedgaudas nusiuntė tam laikraščiui šias eilutes, prašydamas bendrai priimta žurnalizmo tvarka suteikti jam vietas atsakymui. Rankraštis jam buvo gražintas paštu be komentarų.

Todėl Česlovas Gedgaudas prašo Dirvos paskelbti tą atsakymą, apgailestaudamas, jog tokie etikos prasilenkimai vis dar tebeprasitaiko lietuvių spaudos tarpe.

"Tenesprendžia kurpius apie tai kas yra aukščiau korpės". Tokia griozdiška antraštė J. Tininis nelauktai jungia gana įvairius eksponatus: Atvangos Klubą, Mikšį, Gabri ir mane. Atnariplodamas painiavą tiek, kiek mane liečia, turiu pareikšti, jog Atvangoj nedalyvauju, o tik asmeniškai pažįstu kai kuriuos jos narius, taip kaip ir J. Tininis.

Daugiau, dėl Mikšio su Gabriu, mūsų nuomonės gana sutinka, su tuo tik rezervu, kad manoji buvo paskelbta metais anksčiau (žiūr. Dirvos 68 m. geg. 17 d. Nr. 57). Aš gi pats, pagaliau, esu pristatomas Draugo skaitytojams kaip "rimtų žmonių klaidintojas", -- atseit, sekmingai atliekas tamsos angelo pareigas. Pažiūrėkim, kaip neklaidingas J. Tininis tai įrodo.

Visų pirma jisai tariamai sugriaua mano teigimą, jog "lietuviškų žodžių hetitų kalboj yra per daug, kad galėtume čia suminėti bent svarbesniusius". Atsako (su pagrįžinimais): "iš tikro hetitų kalboj nėra nė vieno lietuviško žodžio".

Jei kuomet J. Tininiui pasitaikytų pro šalį beieinant užsukti UCLA (Kalifornijos L.A. Universi-

teto) gana turtingon bibliotekon, jisai ten rastų ne tik savo Kronacherio žodyną, bet taip pat ir J. Friedricho bei V.V. Ivanovo naujesnius, kurie gal praplėstų jo mokslinį akiratį.

Atvertus pav. J. Friedricho žodyno viršelį, vartojamų sutrumpinimų sąrašė rasime ir tokius: idg. - indogermanų (suprak kilmės) lit. - lietuvių, lot. - lotynų ir pan. kas juodu ant balto įrodo, kad lietuviai yra pripažinti kaip tokie, ir jiems atiduodama "kas Cezario Cezariui", o jokių būdu jie neužmaskuojami ir nesuplakami su indogermanais kaip norėtų J. Tininis.

Idomiausia betgi V.V. Ivanovo paduodama knygos gale įvairių Eurazijos kalbų šaknų lentelė, randamų hetitų kalboj. Tai paskutinė, nes išleista tik 1965 metais, ir išsamiausia studija hetitų kalbos pro-šaknų nagrinėjime. Joje labai nuodugniai išrūšiuotos ir aptartos ligi šiol surastos hetitų kalboj įvairių seniausių pro-kalbų šaknys. Liūto dalis jų tenka mums. Taip, "prūsų" atatikmenų yra paduota 22 žodžiai, "latvių" -- 26, "lietuvių" -- 60 ir pagaliau "slavų" -- 90. Imant galvon, jog rusų akademikas netgi Perkūną priskiria "slavams", nekalbant jau apie tokias bendras mums šaknis kaip "derevo" (pal. deriva), "molot" (malti), "posev" (paselis) ir t.t., aiškėja jog tas žodinis mūsų kalbos palikimas, bent dalinai (106) žodžiai mokslinio pasaulio be ginčų mums pripažintas, jau siekia virš 200 žodžių.

Tai tiek dėl pirmos J. Tininio klaidos. Bet toliau, -- dar žiauriau. Pasirodo, jo proteguojamų "indoeuropiečių" šaknų lentelėje tepaduota tik 24, ir tos pačios betgi griežtai kvalifikuotos "rekonstrukcijomis".

Dar toliau "Aidams" ir J. Tininiui užkliūva Paršpilis, kurios sugretinimas su Persepoliu jiems atrodo tokiu absurdu, jog nesiteikiama net jo atremti. Tai pasenęs demagogų trikas: kai persunku nuginėyti, nuduok kad jau nuginėta.

Aidams praleisime šįkart, jie dar naujokai, bet kad J. Tininis, graikų kalbos mokovas, nežinotų jog jų kalboje "polis" esmėje atitinka mūsų "pilį", -- įtvirtintą gyvenvietę, tą jau sunkiau bepraleisti. Tvirtovės - miesto sąvokų išsiskyrimas įvyko, kaip archeologijos aiškiai nustatyta, gana vėlokai, to-

dėl susimildami, venkime anachronizmų.

Kai dėl Parš-Perse-Parisis-Parūsų-Prūsas bendros raktinės šaknies, sąžiningam kalbininkui abejonės negali kilti. Tūkstančiai gyvenviečių, upių, asmenvardžių ją paliudija nepertraukiamai per visą žmonijos istoriją. Tokio dramblio paneigimas būtų ne tai kad "visai nemoksliskas darbas", -- nevertokim tininiškumą, -- bet sakykim, įrodytų kritiko prarajiškas išimokslinimo spragas.

Daugybė tos šaknies vietovardžių pabertų visame žemyne įrodo togičiausio Eurazijos gyventojų klando išsiplėtimą. Jei kas norėtų ieškoti pagalbos pas "indoeuropiečius", prisidengdamas jais, tai padarytų man tik patarnavimą, nes pripa-

žintų, jog tie beveidžiai, begenciai, benamiai vaikščiojantieji klausukai identiški su prūsais -- quod est demonstrandum.

Pasiilgęs kurpių, J. Tininis nukeliavo net pas graikus jų skolintis, išleisdamas iš akių, jog mūsų folklore yra jo išsireiškimams geriau tinkanti antraštė: "Šiaučius kriaučiui yla dūrė"... Jei korpės -- Tininio fetišas, jis laisvas žaisti jomis privačiai nebandant tačiau savo pomėgių kitiems primesti.

Pastangos "varyti - versmė" raktinę šaknį nuginėyti vienu tariamai ostiakų žodžiu lygios pastangoms vienu šaukštu išsemti Nemuną. Matyt lingvistas J. Tininis ne labai tesuvokia raktines šaknies reikšmes. Tokias šaknis, kaip vokiečių kultūrinės ekspansijos rodyklę "Burg", slavų teritorijų "selo", mūsų senovės "versmė", "parūsų" ir t.t. neįmanoma vienu pavyzdžiu sugriauti. Reikia parašyti ilgiausią disertaciją, o šiuo atveju, jam tektų įrodyti, jog tūkstančiai tos

"varos" šaknies vietovardžių visoje Europoje visi yra ostiakų kilmės...

Per paskutinius dešimtmečius, archeologijos, kalbotyros, protoistorės mokslai tiesiog suoliais pašoko pirmyn. Kišdami galvutes į smėlį, J. Tininio pavyzdžiu, tos evoliucijos nesustabdysim. Pažangos bangai pražūs, liksimės nuosaly pagrioviais lyg Lotos žmona, amžinai sustingusioj povyzoj. Argi dar negana mums svetimų elementorių? Ar ne užtenka svetimų švietėjų? Argi negana vergauti? Argi dėl kiekvienos žinios vis dar tebeturime atsiklausinėti mums siūlomo pangermanisto Boppo (Indogermanų išgalvotojo), ar pilsudkinninko Lowmianskio, ar dar bala žino kokių engėjų?

Šiandien senovės mokslams sensacingai progresuojant, nuolat dėdėja davinių ir ryškėja įvairių seniausių tautų raidos, o tolydžio mažėja kalbos apie tas indogermanų fikcijas, kurios buvo naudotos tik to-

dėl, kad tyrinėtojai nežinojo, ar nenorėjo žinoti nieko kito.

Kai iš mokslinio leksikono išnyks paskutinis indoeuropietis, kai veržlūs kaimynai išsigraibstys mūsų palikimą, bus pervėlu aimanuoti, jog pardavėm savo pirmgimio teisę už indoeuropiečių sriubos šaukštą.

Mano kaltė atrodytų yra ta, jog bandau lietuvių visuomenei pranešti, kad slavai mūsų žodį Perkūnas, ir dar 90 kitų rastų hetitų užrašuose, bando pasiimti kaip savo, visai neatsižvelgdami J. Tininio nuomonės; kad mūsų 4 amž. prieš Kr. Rūpintojėliai, atkasti prie Juodųjų Jūrų ir Moldavijoje 1961 metais, yra klasifikuojami kaip "Hamandžija kultūros"; kad Žiniavaldo kronikoj suminėti nuo 5 amž. prieš Kr. Liauduvų karaliai lietuviškais vardais yra Vakarų sisteminai nutylimi.

Tuos faktus ir šimtus panašių skaitytojai ras mano ruošiamoj knygoj "Mūsų praeities beieškant".

(Nukelta į 5 psl.)

Didelė dalis jūsų elektros sąskaitos taip pat eina į mokyklą.

Tai yra todėl, kad The Illuminating Company yra naudingų nuosavybių investitorius. Mes mokame taksus kaip ir jūs. Federalinius, valstijos ir lokalinius taksus.

Mes sunaudojame apie 25 centus iš kiekvieno elektros sąskaitos dolerio užmokėti taksams. Praėjusiais metais tai susidėjo maždaug iki 48 milijonų dolerių.

Penkiolika milijonų dolerių iš tos taksų sumos pasiliko čia Clevelande, Northeast, Ohio. Apie 9 milijonus dolerių buvo sunaudota pagalbstint tvarkyti ir gerinti viešas mokyklas Clevelande, Northeast, Ohio.

Taigi kai jūs mokate savo elektros sąskaitą, tai yra vienas investavimo būdas ateičiai. Tai jūsų bendruomenės ateitis.

Pirčiupis...

(Atkelta iš 3 psl.)

čiai. Po keliolikos metų Zimanas, Tiesos redaktorius, pasigyrė, kad tai jo vadovaujamas partizanų (arba, jų terminologija tariant, banditų) būrys tai padarė. Zimanas žinojo, kuo tokia -- karo požiūriu visiškai ne reikšminga -- medžioklėlė reiškia greta esančio kaimo gyventojams. Tačiau nesudraudė nuo pigaus laimėjimų sąskaitos padidinimo: sumedžiojo porą kažkur važiuojančių vokiečių, riziukuodami apie dviejų šimtų vietinių gyventojų gyvybę! Taigi netiesioginiai ir tas partizanų-banditų būrys su Zimanu priešaky turėtų atgailauti už Pirčiupio likimą.

Pirčiupio aukų paskelbimas aktyviais rusų bandų šalininkais, taigi, savojo krašto išdavikais, yra prasimanytas pirčių piečių apšmeižimas ir įžeidimas.

Pirčiupis, kaip ir visa Lietuva, tapo rudojo ir raudonojo teroro auka tik dėl to, kad teroristai visų pirma buvo sėbrai tik paskui susipyko, o Lietuvai tarp dviejų susi-pešusių teko nuo abiejų nukentėti. (ELTA)

The ILLUMINATING Company
An Investor-Owned Company Serving The West Location in the Nation

SUKAKTUVINIO SEIMO ISPŪDŽIAI

KAZYS S. KARPIUS

A.L. Tautinės Sąjungos 20-ties metų sukaktuvinis seimas, įvykęs New Yorke gegužės 30-31 d.d. liks istorija ir įkvėpimu dalyviams, valdybai ir skyrių atstovams vykdant ateities darbus. Ši seimą sudarė žmonės -- vyrai ir moterys -- gyvenę ir tikrąja tautinė idėja ir aukojęsi jos išlaikymui ir plėtimui.

Visų dalyvaujančių lūpose matėsi šypsenos, akyse žėrėjo draugingumo išraiška vieniems kitus sveikinant vėl susirinkus, ir susipažįstant su pirmą kartą atsilankiusiais.

Matėsi keletas veidų vyrų ir tų, kurie dalyvavo 1949 metų kongre-

se. Jie kas dveji metai dalyvauja seimuose be pertraukos.

Nesimatė jau dviejųpažįstamų veidų -- save "ūkininku" vadinusio, šnekaus Juozo Bačiūno ir rimtu veidu, malonia šypsena lėtai kalbančio Antano Olio. Jiedu buvo tarp tų stipriųjų stulpų, ant kurių 1949 metais statydinta naujas didingas pastatas -- Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Nesimatė ir veidų jų malonių ponių, kurios su jais dalyvaudavo.

Nesimatė dar ir kitų veidų kurie arba mirties išskirti iš mūsų tarpo, arba kuriems amžiaus metai neleido į seimą atvažiuoti.

Tarp dalyvių matėsi ši kartą jau tik labai mažas skaičius dar pajėgių ankstyvosios išeivijos atstovų -- greta manęs, dr. Steponas ir Ona Biežiai, Nadas ir Julė Rasteniai, Albinas ir Ieva Trečiokai ir Vytautas Abraitis su ponia, šiedu jaunesni ankstyvesnės ateivijos nariai.

Koks svetimas vaizdas bus netolimoje ateityje, kai seimuose nesimatys nė vieno ankstyvesnės išeivijos atstovo veido ... Kuriame seime ir kas bus paskutinis?...

Olio vardas seime buvo girdimas įvairiais atvejais, prisimenant jo nuopelnus tautinei srovei -- to Olio, kurį mirtis iš mūsų tarpo staiga pašaukė ir nebuvo duota proga jokiame seime padaryti jį garbės nariu. Tačiau garbės nariu jį padarė jo nuveikti ir neužmirštami darbai tautinei srovei ir kartu Lietuvos garbei.

Tautinė srovė laiminga, kad jis pasirinko jį savo darbo laukui; jai teko jo darbais užpelnytas prestižas ir pasididžiavimas.

Olis buvo veikėjas, kuris nestėgė organizacijų savo sumanymams praversti. Jis visus savo didelius darbus įstatė seimuose savo idėjai artimos srovės organizacijų. Ankstyvais metais pasireiškė muzikos srityje diriguodamas Chicago Birutės chorą, vėliau Margučio organizacijoje ir santykiuose su Dirva, Lietuvai Vaduoti Sąjungoje, Lietuvių Misijs, su Lietuvos prezidentu amerikiečių tarpe, ir paskiausia Tautinėje Sąjungoje. Jis buvo pagerbiamas išrenkant pirmininku vienos ar kitos organizacijos, kai jos buvo steigiamos, tačiau pačius didžiausius darbus nuveikė nebūdamas pirmininku. Lietuvai Vaduoti Sąjungos pirmininku buvo tik vieną pirmutinį metų iš aštuonių, Misijs vadovavo keletis metų, ir Tautinei Sąjungai pirmininkavo pirmutinį jos du metus.

Šiame seime nuotai kos buvo daug jaukesnės dalyvių tarpe -- negu pasitaikydavo kituose seimuose, kurių tili kartais palikdavo nemalonių prisiminimų. Prisimenu vieną seimą ankstyvesniais ALTS gyvavimo metais, į kurį buvo atsivežta asmeninės ambicijos ir kombinacijos, ne dėl principų, bet dėl vadovybės; to kaltė buvo naujųjų ateivių pusėje. Tas smulkmenas pasilaikysiu nepapasakojęs.

Iš buvusių centro valdybos pirmininkų šiame seime nedalyvavo trys -- Antanas Olis, pats pirmutinis, dr. M.J. Colney - Aukštikalnis, antras, jau miręs, ir adv. A. Lapinskas, trečias. Visa energija, susirūpinimu ir sumanymais dalyvavo visi penki buvę pirmininkai: dr. Biežis, E. Bartkus, V. Abraitis, J. Jurkūnas ir T. Blinstrubas.

Kazys S. Karpius, Ona ir dr. Steponas Biežiai, susitikę ALT S-gos jubiliejiname seime New Yorke. L. Tamošaičio nuotrauka

bas -- šis vėl išrinktas pirmininkauti sekančius du metus.

Noriu išskirti viešumon vieną mažai žinomą faktą sąryšyje su buvusiu pirmininku Vytautu Abraičiu, kurio taktika daugiausia nulėmė Tautinės Sąjungos tuo vardu įsteigimą, nors vardas buvo Olio sumanytas. Kitu atveju galėjo to 1949 metais rengto kongreso ir nebūti.

Po to daug lėmusio 1926 metų įvykio Kaune, čia Tautinei Sandarai nuėjus liaudininkų užuolankomis ir "smetonininkus" pasmerkus, dešinieji tautininkai, išėję iš Sandaros, nuo 1926 iki 1940 metų pluduriavo palaidai be organizacijos, laikydamiesi Dirvos, Vienybės ir Margučio, vėliau tik Dirvos ir Margučio vadovaujamos linijos. Bet jie neišsiskyrė, o stipriau užsigrūdino ir pajėgė atlaikyti savo vietą greta juos niekinančių kraštutinių srovių.

Tačiau be organizacijos tautininkai troško kaip žuvis be vandens. Taigi, 1940 metų gruodžio 10 d. Brooklyne sušauktame suvažiavime įsteigta Rytų Tautininkų Centras, užuomazga platesnei organizacijai. Pirmininku buvo išrinktas V. Abraitis, o Clevelande leidžiama Dirva buvo pasirinkta organu.

Neilgai gyvavęs Rytų Tautininkų Centras buvo paverstas Amerikos Lietuvių Tautininkų Centru -- jau visokraštopolitine tautininkų organizacija. Ir toliau V. Abraitis pirmininkavo. Taip įsteigė organizaciją, kurios vardu tautininkai galėjo dirbti priėmimui atvykusio Lietuvos prezidento A. Smetonos. Jos nariai padėjo įsteigti Lietuvai Vaduoti Sąjungą; prisi-

dėjo padaryti pasekmingu 1944 metų vasario 5 d. New Yorke šauktą Amerikos Lietuvių Seimą (kuriam turėjo dalyvauti prezidentas Smetona, bet trimis savaitėmis pirm to nelaimingai mirė). Po to seimo sekė dideli Lietuvai Vaduoti Sąjungos vardu Olio vadovaujami žygiai ir misijos ir saskrydžiai, kurių visų stipriu ramsčiu buvo Tautininkų Centras.

Kai 1948 metais tautininkai susitarė grįžti į ALT, ir sugrįžo, Olis buvo to Centro atstovas, nes Tautinės Sąjungos dar nebuvo.

Kai įstojus į ALT prisiėjo likviduoti Lietuvai Vaduoti Sąjungą ir Misijs, Tautininkų Centro vadovybė galėjo pareikšti, kad tautinė centrinė organizacija yra, veikia 8 metus, tad kam reikia kitos? Tas būtų atitikė ir Dirvos linijai ir visų tautininkų veikėjų dvasiai. Atvažiuavę naujakūriai būtų radę politinę organizaciją, Tautininkų Centrą, iš tų pačių žmonių, tų pačių veikėjų vadovaujamą, savos spaudos resmiamą. Jokio kongreso steigimui nauju vardu organizacijos nebūtų įvykę.

Tačiau sutiko likviduoti ir Tautininkų Centras, jo valdyba nepademonstravo savo ambicijų, kaip galėjo būti ir taip turim Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą. Ji

įsteigta tų pačių Tautininkų Centro veikėjų ir vadų, be jokių varžytinių -- visi sutiko priimti tai ką naujas suvažiavimas nulems. Naujos organizacijos pirmininku, kaip jau žinome, buvo išrinktas Olis.

Visus tautininkus naujo vardo organizacijoje vėl jungė senas draugiškumas nuo New Yorke Bostono, Philadelphia, Baltimorės, Clevelando, Detroito, Tabor Farmos, Chicago iki Los Angeles.

Šiame seime tarp vyrų veikėjų reiškėsi ir keletas moterų, tačiau žymiausią rolę vaidino žinoma Dirvos bendradarbė Emilija Čekienė. Ji plačiai reiškiasi spaudoje, bet labai sumani ir organizaciniame darbe, kaip delegatė ir prelegentė. Veiklios moterys visada labai retai pasitaikydavo, ir dar rečiau pasitaiko tokio plataus masto darbuotojų, kaip ponia Emilija.

Jos vadovaujamas Lietuvos Nepriklausomybės Fondas išleido ir dabar platina labai reikalingą anglų kalboje Lietuvos istoriją "Lithuania 700 Years".

Netolimoje ateityje gali išsibaiyti vyrų eilė galinčių būti ALTS pirmininkais, taigi drįstų pranašauti, kad pirmutinė moteris Tautinės Sąjungos pirmininku bus -- Emilija Čekienė.

Emilija Čekienė kalba ALT S-gos sukaktuviniame seime. Nuotraukoje iš kairės: seimo rengimo komisijos pirm. dr. Algirdas Budreckis, Emilija Čekienė ir ALT S-gos pirm. Teodoras Blinstrubas. L. Tamošaičio nuotrauka

NEKLADINGOJO J. TININIO...

(Atkelta iš 4 psl.)

Todėl kiltų klausimas, kas pragaištingiau: ar Č. Gedgaudo pasiryžimas atkovoti iš svetimų mūsų šventą praeitį, ar J. Tininio nusistatymas ją visą urmu atiduoti niekad neegzistavusiems indo-germanams.

To dar net patys rusai nedrįsta daryti.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1969 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėsti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui 300 dolerių premija bus įteikta 1969 m. Konkursu skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudoti konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasčia balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

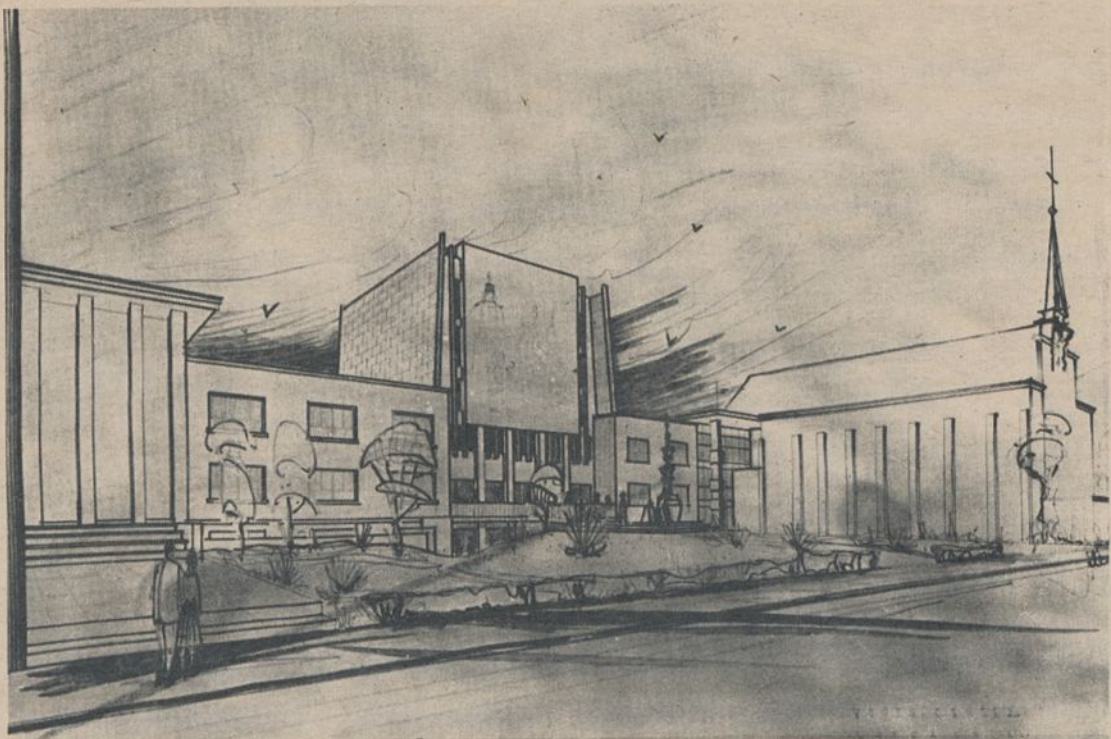
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ -- ĮSITIKINSITE.

Architektų Jono ir Rimo Mulokų sukurto Jaunimo Centro praplėtimo projektas, Vaizdas žiūrint iš Claremont gatvės.

JAUNIMO CENTRO CHICAGOJE PRAPLĖTIMO PROJEKTAS

PASIKALBĖJIMAS SU ARCH. J. MULOKU

— Įdomu būtų žinoti, kada pajudės statyba Jaunimo Centro praplėtimu?

— Tėvai Jėzuitai, kurie pastatė esamus rūmus ir rūpinasi tolimesniais patobulinimais, nėra milionieriai, tad kiekvienos plytos padėjimas turi būti labai atsargiai apskaičiuotas, kad su kukliais ištekliais galima būtų daugiau padaryti Amerikos lietuvių labui.

Po ilgų svarstymų planai jau baigti.

— Kokios gi institucijos numatomos sutalpinti tuose rūmuose?

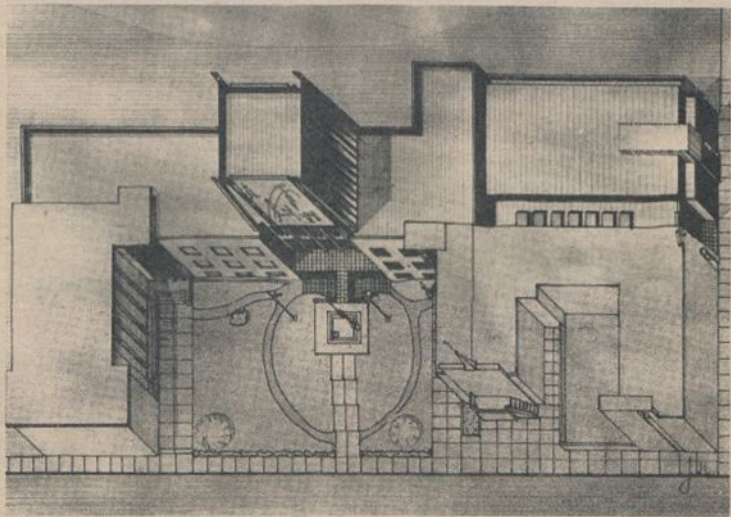
— Lietuviška kavinė su virtuvėmis, skaitykla, galerija, mokyklos klasės, archyvai-muziejai, didelė sporto salė su galimybe panaudoti ir masiniam susibūrimui ir t.t.

— Kaip ant tokio mažo sklypo visa tai bus galima sutalpinti?

— Uždavins buvo nepaprastai sunkus, ypač atsižvelgiant į mūsų visuomenės didelių reikalavimus. Visa išbaigus išėjo beveik septynių aukštų pastatas nekuriuose segmentuose.

— Kokios kompozicinės problemos iškilo planuojant?

— Jau anksčiau projekto konkursui buvo nustatyta, kad naujas pastatas turi priartėti visai prie paminklo.

Jaunimo Centro Chicagoje projekto vaizdas žiūrint iš viršaus.

Konkursui nepasisekus, buvau pakviestas patiekti savo koncepciją ir padaryti projektą. Mano pasiūlymas buvo visai priešingas konkurso sudarytom sąlygom. Išeinant iš dabartinės Jaunimo Centro veiklos apimties, rodėsi, kad 30% visos veiklos vyksta sodelyje ir prie paminklo, taip kad sodelio gadinimas ar paminklo nukišimas į naujo pastato palangę būtų nei funk-

cionalu nei estetiškai nepateisinamas. Dėl to pasiūliau priešingai, bent centrinę naujo pastato dalį galimai toliau atitraukti nuo paminklo, prarastą plotą sukelti į viršų suformuojant bokštą, tuo sudramtinant architektūrą ir bokšto nauju motyvu išspręst sugijimą senos statybos su nauja. Nauja koncepcija buvo priimta. Į atitraukto bokšto

rūsį patalpinta kavinė su paminklo papėdę atkreipta stikline siena su durimis į lauko terasą. Paminklo papėdę išvesta akmens siena su Pylėnų gynimo raižiniu, su grindyse vandens reflektuojančia valka, nuo terasos nuožulniai aukštyn einantieji į aikštelę takai sudaro paminklo kalnelį ir atidaro rūsiui kavinę erdvesnį vaizdą į kiemą. Nuo paminklo plokštumos tilte-liu pasiekiamas virš kavinės esančios galerijos balkonai. Galerijos viena iš stiklo siena išsina į balkoną — paminklą. Antrame bokšte talpinamos klasės. Aukštesniuose 3-e, 4-e, 5-e bokšto aukštuose talpinama archyvai, kurie pasiekiami laiptais ir keltuvu. Archyvų patalpos nereikalingos daug natūralinės šviesos — langų, tai iškelti aukštai dideli sienų masyvai dekoratyviniu atžvilgiu efektingi. Ant tosios priešakinės sienos plytų mūro išdėta siluetai Lietuvos legendos: su Geležiniu Vilku virš Gedimino Pilies, pro Laumės juostą toliau matyt prasišverbia Didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių Karūna virš Vilniaus Bokštų. Kitam kampe Vilniaus Universiteto silueta, žemiau dešinėje Vaidyla su kanklėmis. Ant priešingos sienos buvęs Vilniaus Universiteto Herbas (su Vytimi). Šiais metais sukanka 400 metų nuo pirmųjų Universiteto lekcijų kurias pradėjo to laiko Lietuvos Jėzuitai. Kitas dvi bokšto puses dengia pasvirę stogai su lietuviškų vėtrinių užbaigomis.

— Ar pabrėžtos lietuviškos architektūros žymės?

— Būdingiausi lietuviškos architektūros elementai nei estetiškai nepateisinamas. Dėl to pasiūliau priešingai, bent centrinę naujo pastato dalį galimai toliau atitraukti nuo paminklo, prarastą plotą sukelti į viršų suformuojant bokštą, tuo sudramtinant architektūrą ir bokšto nauju motyvu išspręst sugijimą senos statybos su nauja. Nauja koncepcija buvo priimta. Į atitraukto bokšto

— Ar pabrėžtos lietuviškos architektūros žymės?

— Būdingiausi lietuviškos architektūros elemen-

Antano Nako muzikos studijos mokinių koncertas

Jau daugelį metų kaip Antanas Nakas Chicagoje turi subūręs gražų jaunimo būrelį, kuris domisi muzika ir kitos rūšies menais, kurie prasmingiau užpildo jaunuo-menės gyvenimą.

Šių metų birželio 8 d. Chicagoje, Jaunimo Centro salėje įvyko Antano Nako mokinių metinis koncertas, kuriame dalyvavo jo studijos labiau pažengę mokiniai, kurių yra net 24. Ne visi studijos mokiniai šiame koncerte dėl įvairių priežasčių dalyvavo.

Jo fortepijono studija Chicagoje žinoma ne tik lietuviams, bet joje mokiniai nemažai ir svetimtaučių. Turėdamas gerą pedagogo patirtį, jis savo mokiniams sugeba įkvėpti meilę muzikai, poezijai, literatūrai ir tapybai.

Jaunystėje įdiegti pomėgiai turi didelės reikšmės jaunui asmenybės formavimui, jo būdui ir charakteriui. Lan-kydamas studiją, jaunimas įgyja patirtį ne tik kaip pačiam būti meno dalyviu, bet ir vėliau, subrendus, mokėti klausytis koncerto, teisingiau vertinti meno parodą arba poezijos knygą.

Kaip iš ankstyvesnių, taip ir iš šio koncerto teko patirti, kad mokiniai auklėjami geriau pažinti klasikinę muziką, nors nevengiama ir naujų, pasireiškiančių šių dienų muzikoje.

Šio koncerto programoje buvo išpildyti Bacho, Mozarto, Haydeno, Brahmsio, Chopino, Čiurlionio, Dvariono, Klovos, Laumenskienės ir kitų lietuvių kūriniai.

— Kas lėmė, sugestona-vo ir kas vykdė planavimo darbus?

— Statybos šeiminkai yra T.T. Jėzuitai. Kun. G. K. Kijauskas provinciolas, kun. dr. J. Kubilius, statybos direktorius, statybos komisijos nariai: kun. Krištanavičius, kun. Borevičius, kun. Vaišnys. Jie aktyviai lėmė planavimo sprendimus. Taipgi buvo paimta dėmesin nuomonės ir pageidavimai Čiurlionio Galerijos vadovybės, paminklo statytojų ir karo muziejaus organizatorių gen. prof. inž. Dir-manto, mjr. Šeštakausko ir kt. Lituanistikos Instituto dir. Veličkos, archyvo vedėjo Liulevičiaus, jaunimo sporto atstovų Adamkaus ir kt. Muzikologijos archyvo direktoriaus prof. Želevičiaus. Projektą paruošė architektai Jonas ir Rimas Mulokai. Elektros inžinierius Ed. Jasiūnas. Struktūros inžinierius konsultantas Jurgis Stulpinas ir kt.

Pastebimą pažangą padarė: Raimundas Kunstmanas, B. Niels, V. Kerelytė, K. Tamulionytė.

Koncerto užbaigai malonu buvopasiklausyti keletos labiau pažangių mokinių, kurių tarpe pažymėtina Vida Žvynytė ir Violeta Sereikaitė.

G. Žilėnas

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

THE UNIVERSITY SCHOOL COLLEGE PREPARATORY 1969 SUMMER SCHOOL

TWO 6-WEEK SESSIONS beginning
JUNE 16 and 23 and JULY 28

CREDIT OR ENRICHMENT COURSES

Individual
Instruction
Exclusively—
One Student
Only
Per Class

HIGH SCHOOL OR POST GRADUATE STUDY
For Information, Write or Call L. McClure Lanning,
Headmaster

5711 Howe St., Pittsburgh, Pa. 15283 412 361-7182

THE BENDIX CORP. AEROSPACE SYSTEMS DIVISION

Has Immediate Openings in Ann Arbor, Mich. for

Journeymen Toolmakers

Minimum of 5 years experience including some aerospace/development work.

MACHINISTS

Minimum of 2-3 years experience on mills, lathes, drill presses or surface grinders. Must be able to hold close tolerances and read blueprints.

We offer a comprehensive benefits plan including:

PAID MEDICAL INSURANCE

10 PAID HOLIDAYS

RETIREMENT PLAN AND PAID VACATION.

For a personal interview call collect.

313-665-7766 ext. 481

An equal opportunity employer

(48-50)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

CLEVELAND PRESS PROVOKACIJA

Clevelande išeinantis laikraštis Cleveland Press birželio 6 d. įdėjo sekančią žinutę:

"LIKE IT OR NOT. Lithuania is a constituent republic of the Soviet Union of Europe".

B. Petkienės pastabumas sujungia draugus ir pažįstamus. Tuo pačiu Clevelando židinietės ėmėsi iniciatyvos protestuoti skambiniiais, laiškais ir I. Bublikės ir H. Tatarūno apsilankymu pas patį Cleveland Press redaktorių.

Birželio 12 d. laiškų skyriuje Cleveland Press atspausdino šį laišką:

Lithuanians Are Annoyed

Last Friday, The Press printed a short article that said, "Lithuania is a constituent republic of the Soviet Union of Europe." The headline said, "Like It Or not."

We don't like it at all! Lithuania was forced by most brutal means to become a republic of the Soviet Union. The wording, "Like it or not," is most insulting to Lithuanians and all decent people of the free world. It serves only communists and their cause.

ROMA TATARUNAS,
18120 Hiller Ave.,
and 11 other signers.

Tačiau lietuvių visuomenė iš laikraščio laukia aiškesnio paaiškinimo, kaip ana žinutė pakliuvo į laikraštį. Deja, redakcija tyli.

P A D Ė K A

Gerbiama dr. D. Degesiui reiškiamas nuoširdžią padėką už Stefanijai Stasienei padarytas dvi operacijas ir didžiai rūpestingą gydymą. Džiaugiamės turėdami taip nuoširdų specialistą gydytoją Clevelando lietuvių kolonijoje.

H. Stasas ir dukros:
Ingrida, Teresė,
Matilda, Ugnėlė

SUPERIOR SAVINGS

VISI TRYS SKYRIAI

Liepos 4 ir 5 d.d.

bus uždaryti ir tą dieną bankinės operacijos
nebus atliekamos. Interesantai prašomi savo
reikalus susitvarkyti prieš ilgąjį švenčių
savaitgalį.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Dr. Jonas Maurukas

ŠEIMOS ŠVENTĖ PAS MAURUKUS

Gegužės 31 ir birželio 1 dienomis pas Dalią ir Joną Maurukus, Elyria, Ohio, vyko didelė šeimos šventė. Suvažiuo daugybė giminių, draugų, pažįstamų iš Kanados ir JAV įvairių vietų. Tarp jų vyriausias Jono brolis iš Chicagos, brolis Juozas iš New Yorko su šeima, mis ir visa eilė giminių. Viso virš 100.

O šeimos šventės progos buvo net kelios, Jonas Maurukas sulaukė 50 metų amžiaus. Dalios mamytė, aktorė A. Kubertavičienė, atvyko iš Lietuvos aplankyti dukros, žento, vaikų, giminių, draugų ir pažįstamų. Maurukų vyriausia dukra baigė aukštesniąją mokyklą. Kažkokia sukaktis buvo ir p. Daliai, bet nepavyko sužinoti.

Šeimos šventę pravedė brolis Juozas, pristatydamas viešnią, suaktyvininką ir mokyklos baigėją, baigiant — "Ilgiausių metų". Visi papuošti gėlėmis, o viešnia buvo išbučiuota ir apdainuota gražaus, skait-

lingo Maurukų šeimų atžalyno. Svečius šokdino p. Pažemio orkestras "Sukūrys". Dukros Dainos pabaigtuvės buvo paminėtos birželio 1 d.

Sukaktuvininkas Jonas Maurukas gimė 1919 m. balandžio 25 Trakiškuose, prie Marijampolės, jauniausiu didelėje šeimoje. 1938 baigė Marijonų gimnaziją Marijampolėje. Studijavo chemiją V. D. U., Vilniaus, Greifwaldo ir Bonnos universitetuose, kuriame 1947 gavo chemiko diplomą.

Nuo mažens Jonas mėgo dainą, šokį, teatrą, sceną, ir jį pats buvo išėjęs. Ten sutiko aktorę Dalią Kubertavičiūtę, o 1946 m. susidainavo ir susišokė į vieną šeimą, kuri davė 3 gražias atžalas. 1948 su šeima atvyko Kanadon. 1955 m. Toronto universitete gavo biologinės chemijos daktaro laipsnį. Po to atvyko į Elyria, Ohio, Memorial Hospital klinikinės chemijos ir tyrimų laboratorijos vedėju. Skaitė paskaitas savo specialybėje paskaitas ligoninėje ir net po visą Ameriką, taip pat rašė biologinės chemijos klausimais Amerikos ir Kanados tos specialybės žurnaluose.

Bedirbdamas Memorial Hospital, vakarais Jonas savo namų rūsyje pradėjo kažką kurti be jokios moralinės ar materialinės paramos. Pats padirbo preciziškos mašinos laboratoriniams tyrimams prototipą. Užtruko laiko. Teko dalį sveikatos peiliui paaukoti. Bet suvalkietiškas užsispyrimas buvo apvainikuotas "Maurukas Co. Inc.", kuri gamina laboratorinių tyrimų preciziškas mašinas ir chemikalus. Pagalbon pasiėmė ir Dalią. Išrastasis aparatas paplito ne tik Amerikoje, bet ir už jos ribų.

Sėkmės ir sveikų, ilgų metų.

Dr. V. L. R.

• Rimas Laniauskas ir Antanina Čiunkaitė (iš Detroito) susituokė birželio 14 d. Šv. Antano bažnyčioje Detroito. Abu jaunieji veikūs lietuviškame gyvenime. Rimantas yra pasižymėjęs kaip jaunas dailininkas, Antanina dirba dekoravimo srityje.

* KUN. ANTANAS V. SAULAITIS, SJ, išvengtintas kunigu gegužės 17 d., atnašaus savo pirmų-

jų Mišių auką Clevelande šį sekmadienį, birželio 22 d. 10:30 val. ryto Šv. Jurgio bažnyčioje. Lietuviškoji visuomenė kviečiama dalyvauti.

KVIEČIA Į GEGUŽINĘ

LVS Ramovė Clevelando sk. rengia gegužinę birželio 22 d., sekmadienį, 2 val. p. p., 14307 Superior Rd., p. Visokių gražioje sodyboje.

Geras maistas, baras, laimėjimai, muzika.

Bus pasveikinti ir apdovanoti birželio mėn. varduvininkai.

Pelnas bus skyriamas žurnalui Karys paremti.

Skyriaus nariai su šeima ir svečiai prašome gausiai gegužinėje dalyvauti, praleisti popietę gryname ore.

• Superior Savings vadovybė praneša, kad visi trys skyriai, dėl Independence Day šventės, liepos 4 ir 5 d. bus uždaryti ir tomis dienomis bankinės operacijos nebus atliekamos.

Interesantai prašomi savo reikalus sutvarkyti prieš ilgąjį švenčių savaitgalį.

• The Lithuanian Women's Club metiniame susirinkime birželio 10 d. buvo išrinkta ateinančioms dviem metams sekančio sąstato valdyba: pirmininkė — Mrs. Vito Navar, I vicepirm. — Mrs. Michael Kubelavic, II vicepirm. — Mrs. Allen Webber, sekretorė — Mrs. Albert Dauper, išdininkė — Mrs. Dale R. Walsh ir narės — Mrs. Isabell Macy ir Mrs. Josep Slivers.

Pareigų perdavimas įvyks birželio 19 d., ketvirtadienį, pasivašinant Russell's restorane, Richmond Mall, Richmond Hts., Ohio.

• Ed. Stepas su žmona liepos 15 d. išvyksta atostogų 3 savaitėms į Europą.

• Clevelando Pops orkestras duos "Jazz Fest" koncertus birželio 20 d. Public Auditorium Clevelande ir birželio 21 d. Blossom Music Center. Bilietai į Jazz Fest koncertus gaunami Blossom Music Center biure, Severance Hall ir Burrows krautuvėse.

PARDUODAMI NAMAI

NAUJAS

3 miegamais ranch su 1½ vonių, didelis vieškambaris, reikmenims kambarys, virtuvė su daug vietos valgyti, laiptai į sandėlį viršuje. \$17,000.

NAUJAS

3 miegamais su 1½ vonių, su krosnim ir šiukšlėms deginti įrengimu, pilnas rūsys, kietmedžio grindys. \$19,900.

NAUJAS

3 miegamais, su krosnim, pilnas rūsys, laiptai į sandėlį; arti bažnyčių ir mokyklų. Du priediniai sklypai prie namo. \$21,200.

VINE REALTY INC.

35165 Vine St. WH 2-4440
Eastlake, Ohio
(48-51)

SAVININKAI išvyksta į Arizoną. Parduoda du po 2 šeimų namus ant vieno didelio sklypo. Kaina žemutiniai 30s. Geros pajamos. Taipgi vienas pavienis namas.

Telefonas 531-1837.

(46-49)

Gera proga šiuo metu yra sutaupyti ant Jūsų mokamų namų (Homeowners) bei automobilių premijų. Dėl informacijų skambinkite V. Giedraičiui tel. 944-6835.

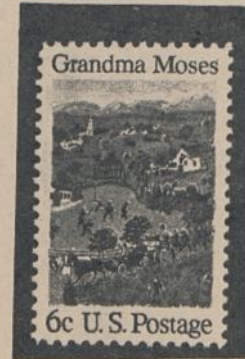
FILATELIJOS KAMPELIS

Antanas Bernotas

(5)

JAV išleido šiuos naujus pašto ženklus:

1. Gegužės 1 d. -- 6 centų pašto ženklą pagerbimui Grandma Moses su jos paveikslu dalimi "Liepos 4". Pašto ženklas spalvotas. Paveikslas originalas kabto Baltuosiuose Rūmuose.

Anna Mary Robertson Moses (1860-1961), populiariai vadinama Grandma Moses, gimė ir gyveno New Yorko valstijos Washington valstijoje, farmoje. Buvo savamokslė ir piešti pradėjo sulaukusi 78 metų amžiaus. Piešė anų laikų amerikiečių farmos vaizdus ir gyvenimą tokį, kaip jį matė ir suprato. Pirmieji jos piešiniai buvo pastebėti 1939 m. Hoosick Falls, N.Y., ir labai sudomino meno kolekcionierius. Vėliau ji tiek buvo pamėgta, kad net buvo leidžiamos kalėdinės atvirutės su jos piešiniais. Yra padarusi apie 800 piešinių ir buvo suruošta bent 100 jos meno parodų. Mirė sulaukusi 101 metų amžiaus.

2. Gegužės 5 d. -- 6 centų p. ženklą raketos Apollo 8 aplink Mėnulį apskridimui praeitymetų Kalėdose paminėti. Piešinys: Mėnulio paviršius, dešinėje žemė, kaip ją matė astronautai, per vidurį žodžiai iš Šv. Rašto Sutvėrimo Knygos, kuriuos iš erdvių per radiją perskaitė pulk. leit. William A. Anders: "In the beginning God..."

Šiam istoriniam skridimui paminėti, kai žmogus pirmą kartą apskrido Mėnulį 10 kartų, pašto ženklus išleido ir kitos valstybės, pvz., Vengrija.

JAPONIJA išleido 15 yen pašto ženklą Bonin salų sugrąžinimui paminėti. Įsidėmėtina, kad jau nekuris laikas, kai Japonija savo pašto ženkuose rašo krašto pavadinimą ir lotyniškais raidėmis -- NIPPON.

Bonin salos (japoniškai Ogasawara) yra labai ilga salų grupė, gulinti į pietryčius nuo Japonijos sausažemio, išdrykusi

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

M A L E

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
DIE MAKERS
DIE REPAIRS

Must be able to set up. Work from Blue Prints & Close Tolerance. Steady work. Overtime. 1st and 2nd shifts.
THE DICKEY GRABLER CO.
10302 Madison Ave., Cleveland, Ohio
(48-54)

Ramiamame vandenyne. Grupė susidaro iš 27 mažų vulkaninės kilmės salų, kurių didžiausios Chichi, Haha, Iwo, Ani, Ooto, Mei, Yome, Muko ir Nakadachi. Provincijos sostinė Omura yra Chichi saloje. Salos apgyventos japonų kilmės gyventojų. Augina cukrašvendres, ananasus ir bananus. Auga palmės ir įvairūs kietmedis. Salose gyvena apie 5000 gyventojų. II-ojo Pasaulinio karo metu salyne vyko labai smarkios kautynės tarp įsitvirtinusių japonų ir amerikiečių, kol galop marinai 1945 m. vasario 23 d. užėmė Iwo Jimos salą, Suribachi kalne iškeldami Amerikos vėliavą. Ten dabar stovi marinams paminklas. Nuo 1945 m. salas valdė amerikiečiai, kurias praeitais metais grąžino Japonijai. Žada grąžinti ir kitas dar tebevaldomas salas, kaip tai Ryu ir Kyu ir kitas. Tuo tarpu rusai, kurie karui besibaigiant iš japonų atėmė pusę Sachalino salos, apie grąžinimą nenori nė žinoti.

R. VOKIETIJA išleido 4 p. ženklų seriją su žymiais vokiečiais: Martin Andersen Nexo, Otto Nagel, Alexander von Humboldt ir Theodor Fontane. Pastarąjį čia dedame.

Theodor Fontane (1819-1898), prancūzų kilmės vokiečių rašytojas, poetas ir žurnalistas, pradžioje dirbo kaip vaistininkas Leipzige ir Berlyne, 1845 m. įstojo į vieną Berlyno rašytojų draugą ir pradėjo žurnalistinį darbą. 1870 m. kare su prancūzais buvo karo korespondentu. Kartu buvo Vossische Zeitung redakcijos narys. Rašė balades, noveles ir romanus. Labiausiai turėjo pasisekimą su savo "Kėlionės po Brandenburgo provinciją" -- 4 tomai. Jo visi raštai išleisti 22 tomais.

PIRMOJI LIETUVOJ MEDICININĖ KNYGA

Saltykovo-Scedrino bibliotekoje Leningrade, anot ELTA PRESSEDIENST, atarsta pirmoji Lietuvoje išleista medicininė knyga. Tai 1584 metais Vilniuje išleista "Comentariola Medica et Physica ad aliquod scripta" (Mokslinė literatūra tada leista lotynų kalba. Lietuviškai būtų "Medicininiai bei fizikiniai aiškinimai ir kiti raštai"). Knygos įvadas pasirašytas mediko Simo Simonius. Tuo tarpu nieko konkretaus nepatirta apie autoriaus tautybę, išskyrus tai, kad jis buvęs karaliaus ir didžiojo Lietuvos kunigaikščio Stepono Batoro rūmų gydytojas.

PAGERBTI LIETUVOS KANKINIUS DABARTINĖ PROGA NEPASIKARTOS

Mums dabar gyvenantiems tenka nepasikartojanti privilegija įamžinti Lietuvos vardą ir jos kankinių atminimą lietuviška koplyčia šv. Petro bazilikoje, Romoje.

Tapti šio darbo dalininku laiko jau ne daug beliko.

Kviečiame visus įamžinti savo ir savųjų vardus Lietuvos Kankinių koplyčios kūrėjų tarpe.

Aukos siųsti adresu: LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND, 2701 W. 68th St., Chicago, Ill. 60629.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• A. L. Tautinės Sąjungos naujai išrinktoji valdyba buvo susirinkusi pirmąjam posėdžiui ir pasiskirstė pareigomis sekančiai: Teodoras Blinstrubas — Sąjungos pirmininkas (seimo išrinktas), Vaclovas Mažeika — pirmas vicepirmininkas, Kazimieras Pocius — antras vicepirmininkas, Ceazaris Modestavičius — sekretorius ir Mečys Šimkus — įždininkas. Naujoji valdyba apsvairstė skyrių pranešimus seime ir pasidžiaugė jų veikla taip pat pasidalino ką tik praėjusio seimo išpuošimais. Valdyba neužilgo vėl susirinks ir aptars bendrą veiklos planą.

• Dr. J. K. Valiūnas, Vliko pirm., birželio 4 d., lydimas Lietuvos atstovo J. Kajecko, lankėsi Valstybės Departamente, Washington, ir matėsi su Baltijos skyriaus viršininku Barclay Ward. Pakartotinai kalbėsi apie sovietinių munitų d o v a n i niams siuntiniams klausimą. Su ypatingu dėmesiu buvo priimta Vliko pirmininko pateiktoji informacija, liečianti padėtį Lietuvoje.

• "Mūsų praeities beiėkant" Česlovo Gedgaudo veikalas, kurio ištraukos buvo Dirvoje spausdintos ir susilaukė palankaus skaitytojų atgarsio, baigiamas paruošti spaudai ir Vilties leidykla išleis atskira knyga.

• Į Pedagoginį Lituanistikos Institutą jau įstojo šios K. Donelaičio aukštesniosios lituanistinės mokyklos abiturientės: Ramunė Baronaitytė ir Kristina Bukaveckaitė. Tos mokyklos tėvų komitetas, vertindamas tų abiturienčių gražų ryžtą, paskyrė joms po 40 dol. Instituto metiniam mokslo mokesčiui apmokėti. Institutas sveikina naujasias studentes, o tėvų komitetui reiškia padėką už sumanų veiksmą jaunajai mokytojų kartai ugdyti. Studentų registracija tęsiama toliau.

• Albinas ir Jieva Trečio-kai dėkoja Vilties Draugijos valdybai ir Dirvai už pareikštą užuojautą dėl brolio Tomo Trečio mirties.

• Vysk. Antano Deksnio herbą sukūrė prof. V. K. Jonynas. Herbe yra Aušros Vartų Marija, Gedimino stulpai, šv. Liudviko lelija (kaip skautų ženklas), primenantį, kad pagal jo vardą pavadintas ir East. St. Louis miestas, kuriame vysk. Deksnys darbavosi 26 metus.

• Pavergtųjų Europos Tautų Seimo delegatūra Vokietijoje savo visuotiniame susirinkime perrinko Elmarą Reisenbergą, estą, pirminko pareigoms. Vicepirmininku išrinktas dr. D. C. Amzaras, rumunas, o sekretorium Jordanas Raičėvas, bulgaras. PET Seimo biuro Bonnoje direktorius yra Valteris Banaitis.

• Queens miesto valdybos pirmininkas (Queens yra New Yorko miesto dalis, kurioje gyvena apie 2 milijonai gyventojai, jų tarpe dauguma New Yorko lietuvių) š. m. birželio 15-tąją dieną paskelbė masinių deportacijų iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos priminimo dieną. Tokia proklamacija čia gauta iš viso pirmą kartą. Ji gauta Petro Wyteno pastangomis.

POLITINIS SEMINARAS JAUNIMUI

Š. m. birželio mėn. 7-8 d. įvykusių VLIKO politinių seminarų jaunimui buvo nemažas susidomėjimas. Tai berods pirmas toks seminaras, kurį surengė vyresnieji politikai supažindinti Amerikos lietuvių jaunimą su VLIKO ir kitų organizacijų veikla, Lietuvos dabartinę padėtį ir lietuvių diplomatų darbų išsivijimą.

Paskaitas skaitė VLIKO pirmininkas dr. J. K. Valiūnas, VLIKO vicepirmininkas J. Audėnas, Lietuvos Atstovų b e s Washington patarėjas dr. S. Bačkis, dr. J. Puzinas ir VLIKO narys jaunimo reikalams A. Budreckis. Po paskaitų sekė klausimai ir diskusijos. Vliko komitetas pasirūpino ne tik paskaitomis, bet pavaišino jaunimą ir dar surengė pasilinksminimą.

Tai labai vertas ir seniai jau reikalingas seminaras, už kurio suruošimą visiems Komiteto nariams reikia padėkoti. Tik gaila, kad nebuvo plačiau skelbta spaudoje apie šį seminarą, ir kvietimai išsiuntinti tik jaunimo organizacijoms ir kai kuriems pavieniems asmenims. Yra žinoma, kad daug lietuviško jaunimo nepriklauso lietuvių organizacijoms arba yra nuo jų atitolę. Jeigu būtų spaudoje daugiau skelbta — susidomėjusių gal būtų buvę daugiau.

Norėtusi tikėti, kad Vlika kasmet surengs panašius seminarus ir tokiu būdu ugdyt lietuvišką jaunimą suprasti ir pažinti lietuvišką politinę veiklą Amerikoje ir vakarinėje Europoje.

• Mare Balticum, 1968 metų metraštis, išleistas Švedijoje ir Vokietijoje (Stockholm 16, Box 16042, Sweden ir Hamburg 13, Johnsalles 14, Germany). Leidinys skirtas Baltijos valstybių nepriklausomybės atstatymo bei paskelbimo penkiasdešimt metų sukakčiai paminėti. Yra žinių ir apie Skandinavijos kraštus.

Los Angeles lietuviai pagerbs Dirvos novelės konkurso laureatus J. Gliudą ir A. Mironą

Dirvos novelės konkursą laimėjusiems rašytojams: J. GLIAUDAI — pirmąją vietą ir A. MIRONUI — antrąją, pagerbimas-akademija, dalyvaujant pačiam novelių mecenatui S. Kašeliui, įvyks š. m. birželio mėn. 22 d., sekmadienį, 11:30, tuoj po sumos Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje.

Tam tikslui yra sudarytas Liet. Bendruomenės bei A.L.T. S-gos skyrių deleguotų asmenų komitetas, susidedantis iš LB pirm. L. Balvočiaus ir v-bos narės O. Razutienės ir A.L.T. S-gos L. A. skyriaus pirm. B. Dudos ir v-bos narės V. Mažeikienės. Komitetas rūpinasi einamaisiais bei akademijos gero pasisekimo reikalais.

Tuo pačiu laiku rašyt. J. Gliuda bus pagerbtas ir Draugo romano konkurso laimėjimo proga.

Šią akademiją praversti pakviestas teis. S. Paltus, o pagrindinė kalbėtoja — profesorė E. Tumenienė, kurie losangeliečiams gerai pažįstami savo žodžio lakumu bei meistriškumu. Ištraukas iš premijuotų novelių pakviesta skaityti aktorė N. Apeikienė, sugebanti tai pasigerėtinau gražiai atlikti.

Los Angeles bei apylinkių lietuviai maloniai kviečiami į šią kultūrinę popietę atsilankyti ir tuo įrodyti savo meilę lietuviškai knygai, o svarbiausiai — jos autoriams.

CHICAGO

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Chicagos Lietuvių Tarybos rengiamas 1941 m. birželio mėn. ir vėlesnių trečiųjų ir Sibiro minėjimas įvyks Jaunimo Centro birželio 20 d., penktadienį. Programą atliks jaunimas.

7 val. 30 min. vakaro prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę aukure ugnį uždegė gen. konsulas P. Daužvardis, vainiką padėjęs ALT Centro V-bos pirm. E. Bartkus ir Chicagos skyriaus pirm. R. Staniūnas, eilėraščių deklamuos živilė Kelioytė.

Bus sugiedotas Amerikos himnas ir giesmė "Marija...".

Po to Jaunimo Centro salėje įvyks iškilmingoji ir meninė minėjimo dalis. Kalbės gen. konsulas dr. P. Daužvardis ir apie tremtinių pergyvenimus ir jų likimą — agr. Ignas Andrašius.

Pedagoginio Lituanistinio Instituto dir. Romo Veličkos parengtą "Mažųjų Brolių Baladę" — tremties prisiminimų etiudą deklamuos — vaidins Inst. stud.: Rimas Černius, Birutė Lieponytė ir Ramutė Plioplytė.

Tuo pat laiku foto nuotraukomis-skaidrėmis, šviešomis ir garsais trėmimų žiaurumus pavaizduos stud. Antanas Račas.

Minėjimas baigsis Lietuvos himnu.

Visi kviečiami gausiai atsilankyti, prisiminti ir pagerbti tremtyje mirusius ir išlikusius gyvus tautiečius.

Minėjimas užtruks apie valandą laiko.

Chicagos Lietuvių Taryba

NAUJA VALDYBA

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Chicagos skyriaus valdybą 1969-1970 m. sudaro:

Jonas Valkiūnas — pirmininkas, Rimas Staniūnas — vicepirmininkas, Juozas Jurevičius — sekretorius, Stefanija Rudokienė — kasininkė, Elena Matutienė — parengimų vadovė, Alvydas Jonikas — jaunimo reikalams ir Kostas Ramanauskas — narys.

Organizacijos ir pavieni asmenys visais reikalais prašomi kreiptis šiuo adresu: Jonas Valkiūnas, 3326 W. 61 St., Chicago, Illinois 60629. Tel. 925-4560.

VASAROS BALIUS

ALT S-gos Chicagos skyriaus liepos 26 d., šeštadienį, rengia — tradicinį vasaros

balių — išvažiavimą gražioje Jonyno salėje, Veden Rd., Chesterton, Indiana.

Baliaus pradžia: kokteiliai 6 v. v. Vakariėnė — 8 v. vakare. Šokiams gros geras orkestras. Kas norės prieš ir po baliaus galės pasimaudyti gražioje baseine.

Skyriaus valdyba kviečia narius, bičiulius ir plačiąją visuomenę liepos 26 d., šeštadienį atsilankyti į šį rengiamą balių.

Baliaus ir kitais reikalais prašom kreiptis į Eleną Matutienę, 2022 W. 51 St., Chicago, Ill. 60609. Telef. PR 8-4236.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Nauja lietuviška šeima -- Erika ir Emilijus Holenderiai. Abu yra baigę Illinois Universitetą. Erika mokytoja Roselando valstybinėje pradžios mokykloje, o Emilijus yra skaičiavimo skyriaus viršininkas viename mašinų gamybos fabrike. Erika yra dukterė evangelikų kunigo Povilo Dilio, kuris jaunosius ir sutuokė Lietuvių Evangelikų - Reformatų bažnyčioje balandžio 20 d. Chicagoje.

Ši chigaiškių moterų ketviriukė rūpinasi mokyklinio amžiaus lietuvių asmenybės statymu už šeimos ribų, būtent Montessori vaikų nameliuose, Nuotraukoje iš kairės: Jūratė Variakojinė, Jūratė Žygaitienė, Birutė Zalatorienė ir Nijolė Gaurelienė.

Vilos "Audronė" pušų paunksmėje...

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarą nuo BIRŽELIO 22 d. iki
RUGSĖJO 15 d. Užsakymai priimami DABAR.

Kreiptis: DR. ED. JANSONAS, 15 ROSEDALE ST., BOSTON, MASS. 02124. TEL. 288-5999, o po BIRŽELIO 22 D. tiesiai į vilą AUDRONĖ — CAPE COD, MASS., MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

GRAŽI IR VERTINGA DOVANA

Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS — IMPORTER,
23 Mendon St.,
Worcester, Mass. 01604

WOMEN—Cleaning help to work in our Apartment Buildings in Euclid and East Cleveland Area. Pleasant working conditions, good hourly rate. Call 216-261-7000 for an appointment and interview. (43-49)

Netikėtai mirus

IRENAI MAŠIOTIENEI,

DONATUI MASIOTUI, sūnams ir seseriai ir jų

šeimoms reiškiamą užuojautą

Ramanauskai Clevelande